

הישיבה

מוקד הישיבה לרשותך: 18-20-1800

יו"ל ע"י ארגון "אחינו" הקבלן 45 ירושלים 02-5609025

הגליון לבן הישיבה

גליון מס' 85

יום אחד בעוד הנער יושב ולומד כדרכו, הגיע אליו שליח מרבי איסר זלמן מלצר זצ"ל שראש הישיבה מבקש לראותו. סכנת המלחמה שהלכה ונתמשכה, הביאה את רבי איסר זלמן לתור אחר "סגולה" לשמירה, והגה ברוחו לאכסן בחור ישיבה במעונו הצר - כדי שזכות התורה של אותו בחור וזכות הכנסת האורחים, תגן עליו

כשמרן הגרא"ז לוקח כסגולה את מרן הגרא"מ שך להתארח בביתו

יום אחד בעוד הנער (אליעזר מנחם שך) יושב ולומד כדרכו בעזרת הנשים, הגיע אליו שליח מראש הישיבה רבי איסר זלמן זצ"ל ומסר לו שראש הישיבה מבקש לראותו. סכנת המלחמה שהלכה ונתמשכה זה שנה וחצי, הביאה את רבי איסר זלמן לתור אחר "סגולה" לשמירה. מוגדל חביבות התורה ובני התורה הגה ברוחו לאכסן בחור ישיבה במעונו הצר - כדי שזכות התורה של אותו בחור וזכות הכנסת האורחים, תגן מכל צרה וצוקה.

"אירוח" מסוג זה לא היה קל כלל ועיקר. באותם ימים, היה ערך המטבע הרוסי בשפל המדרגה. המשכורת שרבי איסר זלמן קיבל, לא הספיקה אפילו לכדי רבע מן ההוצאה, הדברים הביאו לכך שיו"ר ועד הקהילה - הד"ר שילדקרויט, הורה לשמש לקרוא לאסיפה של נכבדי הקהל. זאת, על מנת שיחליטו להעלות את משכורתו של הרב. השמועה על אודות האסיפה, גונבה לאוזניו של רבי איסר זלמן. כאשר שמע מפי השמש על קיום הכינוס ומטרתו, נחרד כולו. ר' אשר ליפשיץ, מבני הישיבה, היה אותה שעה בביתו. רבי איסר זלמן פנה אליו ובקשו ללכת איתו לד"ר שילדקרויט. בהגיעם אל הבית פנה ליו"ר ועד הקהילה ואמר לו: שמעתי שהורית לכנס את נכבדי הקהל לאסיפה. זה אכן טוב מאד. אסיפה זו הינה דבר בעיתו, ובאמת יש בכך צורך דחוף. אולם הנני מבקש ממך בכל לשון של בקשה: "לא לדבר: יש לטכס עצה כיצד אפשר לעזור לאותם המוני הפליטים, הרעבים ללחם. על משכורתני אין מה לדבר, שכן אני, ב"ה,

אינני רעב ללחם".

הד"ר שילדקרויט הופתע. הוא ידע היטב את מצוקתו של הרב. משום כך הפציר בו, שירשה לדבר גם על ענין משכורתו. רבי איסר זלמן עמד נחרצות על דעתו: "יש לי מספיק למחייתי דבר לא חסר לי!"

כך אמר. אולם בפועל, היה מצבו הגשמי של רא"ז דחוק מאוד. רעיותו, הרבנית ביילא הינדא, היתה אופה לחמניות במשך כל הלילה, לצורך פרנסה. ובבוקר היתה מוכרת אותן לנשים, שהתפרנסו

"וחובה עלי להזכיר את דודי מו"ר הגאון הגדול מרן ר' איסר זלמן מלצר זצוק"ל... ודודתי הרבנית מרת ביילא הינדא ז"ל... אשר כהורים היו לי מצעירותי"

כל מה שראיתי נבלע בדמי

יום כניסתו להיכלו של רב האי גאון וצדיק רבי איסר זלמן זצ"ל, ראוי להיחשב כציון דרך מרכזי בחייו של מרן זצ"ל.

כמו לכל אורך שנות גדלותו השכיל להתבונן וליטול לקח מכל אורחות רבותיו. כמעט בכל ענין וענין, היה מרגלא בפומיא ממה שראה ושמע מרבי איסר זלמן. תמיד היתה נשורת בדבריו אמירה בשם ר' איסר זלמן: "ר' איסר זלמן פלעגט זאגן", "פלעגט טאהן"... "כל מה שראיתי אצל רבי איסר זלמן, נחקק בליבי ונבלע בדמי עד היום. כל סיפור ועובדה, עשו עלי רושם ועמדו לי להבין ולהשכיל מהן בכל תקופות החיים" - התבטא מרן זצ"ל לימים.

לימים נכנס זקן אחד משרידי תלמידי סלוצק להיכלה של ישיבת פוניבז' בב"ב ובפיו משאלה: "רצוני לפגוש את הרב שך, ידידי מנוער, אמרו לי שהוא גדול הדור. רוצה אני לראותו!" מתוך הערצה מופלגת למרן זצ"ל החל הלה לספר אודות ימי בחרותו של מרן, כשהוא מציין שבסלוצק היה בולט מכל בני הישיבה - "לא מש מתוך האוהל והיה דבק למאוד ברבי איסר זלמן, עד שהפך להיות "א שטיק ר' איסר זלמן".

אישיותו השלימה של רבי איסר זלמן היתה לו למופת ולמטרה אליה יש לשאוף. צביון קומתו הרוחני של רבי איסר זלמן שהיה בה גאונות אדירה בתורה לצד יראת שמים ומידות נשגבות, היה ממעצבי ההשקפה הנוקבת של מרן זצ"ל אותה תבע כל ימיו, לפיה אין "למדן" שיראתו ומידותיו אינם מתוקנות.

כך סיפר: שאלתי פעם את רבי איסר זלמן, מדוע המציאות היא שישנם בחורים צעירים שניתן להצביע עליהם כמי ש"עדיים לגאון ולתפארת", ובסופו של דבר לא רבים הם שצומחים לגאון ולתפארת - היכן כל אותם גאונים? רבי איסר זלמן השיב תשובה נוקבת: "חלקם נפלו בגיל הנעורים, וחלקם נפלו בגלל מידות לא טובות!"

"גודלתי וחונכתי על יד"

כאמור היה מרן זצ"ל חוזר תדיר ומדגיש כי מעולם לא נמצא אדם

ממכירת דברי מאכל לאנשי הצבא שבעיר. ולמרות זאת, עדיין לא היה לו לרא"ז כדי מחייתו. לצורך השלמת פרנסה, הוא השכיר חלק מביתו לר' לייב רוזובסקי מלאכוביץ, אשר בא לסלוצק כפליט עם כל בני משפחתו.

ה"נפט" שריכך את השיער

על אף דחקו ראה כאמור רבי איסר זלמן צורך להכניס בן ישיבה שידור בביתו, הויאבולניקר מתמיד - שהשתכן בבית המדרש, היה מי שנבחר לשמש כסגולה. משהגיע הויאבולניקר אל ביתו, נוכח רבי איסר זלמן לראות עד כמה קלע אל המטרה. אל מול עיניו נתגלתה ה"סגולה", בכל הודה והדרה: בגדים בלויים מחוררים וקרועים, מכנסיים שברכיים מבצבצות מתוכן, נעליים בלויים וקרועות שאצבעות הרגליים בולטות מתוכן וחבלים דקים קושרות את סוליותן. גוו צנום ופנים חיוורות, עליהן נסוך חיוך רחב. רינה של תורה. הרבנית ביילא הינדא, לא האמינה למראה עיניה, בפקודת בעלה הגדול, רכשה הרבנית חליפה חדשה שנועדה להחליף את מקבץ הטלאים שעטה הויאבולניקר. לימים סח מרן זצ"ל: "כשהביאני המלך חדריו, בבואי לביתו של רבי איסר זלמן, חששתי שמא הוא טועה בי. מסתמא סבור הוא כי הנני עליו השקוע בתלמודו, עד כדי שאיננו משים אל ליבו שבגדיו קרועים ובלויים. אולם משהעניק לי במתנה חליפה חדשה נחה דעתי: רבי איסר זלמן יודע את האמת. הוא הבין כי אינני אלא בחור עני מרוד"...

כך הפך הנער לדייר קבע בביתו של רא"ז. באחד מהחדרים הוקצתה עבורו פינה, בה עמדה מיטה ועל ידה כוננית קטנה. שם הניח את רכושו היקר מכל, שעליו שמר כבבת עינו, מחברות חידושי התורה... באישון ליל, עת עלה הבחור על ערש יצועו ושקע ב"מתוקה שנת העובד", נכנס רבי איסר זלמן בלאט לחדר ועלעל במחברותיו של המתמיד.

בבוקר נכונה לבחור המתמיד הפתעה גדולה. הוא לא ידע את נפשו מרוב אושר. מבין השיטין האירו כמרגליות הארות והוספות, אלה היו חרוטות בחרט "אבן האזל". כתב ידו של רבי איסר זלמן, אשר עיטר את המחברות בהערותיו המחכימות.

לא בכדי ראה מרן זצ"ל לנכון, לקבוע לימים דברי הודאה אלו בפתח ספרו:

המשך בעמוד 25

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

הישיבה
המוקד לבני הישיבות מיסודו של אייזיק אהרן

במשך כ-60 שנה זכיתי לשמש את מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ומעולם לא נתקלתי במקרה שבו לא ידע מו"ח מה להשיב על שאלות שהוצגו לפניו. מעולם. הכל היה ברור ונהיר לו. רק פעם אחת קרה שמרן הגרי"ש אימץ את ראשו בנסיון להשיב מענה לשואלים, ולבסוף אמר: 'איני יודע מה להשיב'

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על השאלה המיוחדת שמרן הגרי"ש לא ידע תשובה

סרו ראשי הישיבה למעונו של הגרש"ז, ולמרבה הפלא חוזרת התמונה על עצמה... גם ראש ישיבת 'קול תורה', הפוסק הגדול, ורבן של כל בני הגולה, הניח ידיו על עיניו, וחשב, ולא ידע מה להשיב... ואמר שיגשו אל מרן הגרי"ש אלישיב...

מה עשו לבסוף בישיבת קמניץ, אינני יודע; מה שאני כן יודע הוא, שמסיפור זה אפשר ללמוד בבירור שהשאלות הקשות ביותר נסובות על ענייני התורה עצמה והנהגותיה, ובמיוחד כאשר יש חשש של ביטול תורה! ההכרעות הגורליות ביותר נתונות סביב השאלה 'מה היא טובתה של התורה עצמה'. ולכן גם שני גדולי הדור זצ"ל, נמנעו מלהכריע בענין.

הבה נלמד מכך על השכר הגדול שיהיה לנו אם נשמור בהקפדה על זמני הלימוד, ונזהר במאוד, עד כמה שהדבר אפשרי, שלא לבטל ולו רגע אחד.

במהלך השנים סיפרתי זאת למרן הגר"ח פ' שיינברג, וגם לאחד מתלמידי החפץ חיים. ושניהם הוסיפו תגובות מקוריות, שגם אותן כדאי לרשום על לוח-לבנו.

הגר"ח פ' הוסיף, שאם רוצים להבין את חומרת השאלה, יש לשים לב בנוסח שאומרים ב'יקום פורקן', 'זרעא חיא וקיימא, זרעא די

המשך בעמוד 23

בדרשתו במסיבת החג לפני מוצאי שמחת תורה, שנערכה בחזית ביתו, ציין מרן הגר"י זילברשטיין 'שלפני כמה שנים סיפרנו בשמחת תורה סיפור מופלא, ויש לנו כיום להוסיף עליו 2 הוספות חשובות'. הסיפור נסב על השאלה שמרן הגרי"ש אלישיב לא ידע להשיב עליה... במשך כ-60 שנה זכיתי לשמש את מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ומעולם לא נתקלתי במקרה שבו לא ידע מו"ח מה להשיב על שאלות שהוצגו לפניו. מעולם. הכל היה ברור ונהיר לו. והרי הכל יודעים שהשאלות שהובאו לפני מרן זצ"ל היו מן הקשות ביותר בעולמה של ההלכה. וממש אף פעם לא זכור לי שהגרי"ש לא ידע מה לענות. בין אם היו אלו שאלות בענייני עגונות, ממזרים, ריבית, פיקוח נפש, וכיוצא-באלו. תמיד מצא מקורות מובהקים מהגמרות והראשונים, ומספרי הפוסקים, והשיב על-אתר תשובות ברורות. רק פעם אחת קרה שמרן הגרי"ש אימץ את ראשו בנסיון להשיב מענה לשואלים, התאמץ והתאמץ, ולבסוף אמר: 'איני יודע מה להשיב'. הפעם היחידה הזו היתה במוצאי שמחת תורה, ויהי הדבר לפלא.

אולי כדאי לעשות יום חופש?

השאלה הובאה לפני מרן זצ"ל על ידי ראשי ישיבת קמניץ בירושלים. בישיבה זו, וגם תלמוד-תורה המסונף למוסדות קמניץ, אין כידוע מושג של 'חופש' או 'בין הזמנים', והבחורים לומדים ממש בכל ימות השנה. במוצאי שמחת תורה הגיעו פעם ראשי הישיבה למעונו של מרן הגרי"ש ושחו בפניו את התלבטותם באשר ללימודים מחר, דהיינו ביום אסרו-חג. הם סיפרו שבמשך כל החג, הבחורים רקדו וכרכרו בעוז ובתעצומות לכבודה של תורה, עד שהתעייפו מאד.

בנוסף לכך, במוצאי שמחת תורה סייעו בני הישיבה בפירוק הסוכה הגדולה של הישיבה, ובגלל זה היו ערים עד שעה מאוחרת בלילה. ראשי ישיבת קמניץ אמרו שיתכן שבשל עייפותם הגדולה של הבחורים, אין טעם לקבוע מחר סדרי לימוד בישיבה, 'ואולי כדאי לעשות מחר יום חופש אחד', שאלו את הרב אלישיב.

מרן זצ"ל הניח ידיו על עיניו, וישב כך במשך דקות ארוכות, וחשב וחשב. ברם, גם לאחר דקות אלו, פנה ואמר לשואלים שאין הוא יודע מה להשיב... כששאלו אותו ראשי ישיבת קמניץ 'למי לפנות', השיב הגרי"ש ואמר שיפנו למרן הגרש"ז אויערבך.

בהזדמנות, כשהייתי באמריקה תקופה ארוכה, גם רבי שלום שבדרון, שהה אז באמריקה, וזכיתי ללמוד עמו בצוותא מדי יום. היו כמה ימים שנסע ללייקווד ולא למדנו. למחרת, בשובו מאותה נסיעה ללייקווד, באתי ללמוד איתו את הדף, ובפתח התעניינתי לתומי: "איך היה בלייקווד.."

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על גדולתו של הגה"צ רבי שלום שבדרון זצוק"ל

אמר רבי חיים אהרן לעצמו: מדוע הרב מספר לי את זה, כנראה משום שהוא מעונין שאעביר את הדברים לרבי שלום, שישמע את הדרשה של עצמו..."

אמר לי רבי שלום: "ומדוע אני מספר לך את זה - כדי שגם אתה תשמע מה שאתה מדבר..."
צריך לשמוע מה שמדברים. והסוד אצלו היה שדיבר גם לעצמו, והקשיב לדרשה של עצמו.

יוצאים מן הלב

ללא שום מליצה, דבריו לא היו "דברים היוצאים מהלב", אלא הלב עצמו: כולו לב. כך היו התפילות, כך הדרשות - "... בשבט פיז וברוח שפתיו ימית רשע" (ישעיהו יא, ד).

גם הליצנותא דעבודא זרה' שלו היתה עם לב, לשם שמים. הוא מילא בכך שליחות נאמנה של גדולי הדור. עד שהיו שאמרו עליו, שאם היה בזמן המשכילים, לא היו משכילים. כך נראות הדרשות כאשר יש לב - אז הפעולות פועלות למרחקים, ונושאות פרות ופרי פרות לנצח נצחים, בבחינת "מי גרם לראובן שידעה".

הראיתם פעם את רבי שלום רוקד? האם חזיתם אותו נסער בתפילה? קשה להדגים למי שלא ראה. הלב היה רוקד, עומק הלב התפלל. מה שעשה - היה עם לב שלם. ועל הכל, הלשם שמים שלו. רבותי. איך שהוא, זצ"ל, יכול היה לעמוד על מדרגות ארון הקודש

מורי ורבותי! עשרות עשרות שנים, היה איתנו כזה מזכה הרבים גדול, רבי שלום שבדרון זצ"ל. הוא זיכה אותנו בכל הדרכים: בדיבור ובשתיקה, בטובות וברעות, בדיבור ובניגונים - במה שרק שייך. כשרק מנסים קצת להיזכר, נפתח כמו ים של מעשים טובים, לא יודעים מהיכן להתחיל. לא היתה פינה אחת שלא נגע בה, גיוואלד.

איך אפשר שלא להכירו?!

כאשר הוא שכב בבית הרפואה "מעייני הישועה". נכנס יהודי שלא נראה מהציבור של מרכזי החרדים, ושאל אותי מי זה היהודי השוכב כאן? השבתי לו: "הרב שבדרון". הוא הגביה את ידיו מעל לראשו וצעק בהתרגשות: "זה רבי שלום?" שאלתי אותו: "אתה מכיר, מהיכן אתה מכירו?!"

הוא כל כך נפגע: "תגיד לי - יש יהודי אחד, שלא יודע מי זה רבי שלום? האם אני לא יהודי? הוא היה בא אלינו לתל אביב. וכי היה שייך לא לבוא לשמוע את הדרשה?"

בכל המקומות היכן שהיה בא - התמלאו בתי המדרש. השפעתו היתה נוראה.

זו לא היתה סתם דרשה שאומר נואם או מרצה, הוא היה מדבר בבחינת "רוח ממללא". אנשים הרגישו שהוא מרומם, שהוא בן אדם אחר.

נאה דורש ונאה מקיים

שאלו אותי: מה באמת היתה המיוחדות של רבי שלום? מה אני יודע, ומי אני שאדבר על כגון דא, אבל אפשר להצביע על כך שלא עשה על דעת עצמו מאומה אלא התבטל לגמרי כלפי רבותיו, גדולי הדור פה מפיק מרגליות עם רבע'ס גדולים מאד, ארזי הלבנון. הוא למד מהם הרבה מוסר ויראה פנימית, וקבל מהם והלך לפי דרכיהם, בגדר "נאה דורש ונאה מקיים" - במלא מובן המילה. ולמעשה, מי שהכירו ידע, כי רבי שלום זצ"ל הוא עובד ה', וגם שקדן נורא בעיון התורה.

פעם הוא קרא לי, וסיפר לי את הדברים דלהלן:

הרב מבריסק זצ"ל הלך פעם ברחובה של עיר יחד עם רבי חיים אהרן טורצ'ין זצ"ל, ולפתע פנה אליו הרב מבריסק ואמר לו: "אם רבי שלום היה כאן עכשיו, הייתי שואל אותו: האם הוא שמע את הדרשה שרבי שלום דיבר בליל שבת בזכרון משה?..."

וכולם בכו עמו יחד. הקול שלו לבד נגע במיתרי הלב. ומדוע? כי "כל אדם שיש לו יראת שמים דבריו נשמעים (ילקו"ש קמז תתקפט). העדינות של הדרשות שלו היתה מיוחדת, ללא ירידה לדיבור מגושם. הקול שלו היה מהודר, והניגון טהור.

השותק הגדול בדור

כמו שרבי שלום היה דרשן, יותר מכן היה שתקן, ולא עוד, אלא השתקן הגדול ביותר.

אמרו חז"ל (חולין פט ע"ב): "מאי דכתיב: 'האומנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם' - מה אומנותו של אדם בעולם הזה, ישים עצמו כאילם. יכול אף לדברי תורה - תלמוד לומר: 'צדק תדברון'".

ברבי שלום זצ"ל התגלם מאמר חז"ל זה, כי מחד גיסא דיבר דברי תורה הרבה מאד, ובמקביל היה אולי חד בדרא בכח השתיקה שלו. כפי החשבון, הוא חסם את פיו מדברים בטלים, מאה שלושים יום בשנה [כי נהג ב'תענית דיבור' מדי שני וחמישי, ועוד ארבעים יום רצופים מראש חודש אלול עד מוצאי יום הכיפורים, ופעמים רבות גם ביום השבת קודש שתק רוב היום]. מי שמע על סוג עבודה כזו של אדם בדורנו שדיבר כל כך, ושתק כל כך.

שפלות הרוח

רצוני לציין דבר יסודי נוסף בסוד הצלחתו. הוא נסע לארצות הגולה. האם אתם יודעים לאלו מקומות נידחים הוא הגיע? לאלו פינות! ושם היתה לי ההזדמנות להבחין עד כמה לא החזיק טובה לעצמו, עד כמה מעשיו נעשו בעונה. היו יכולים לצאת מהכלים משפלות הרוח שלו. וזה אחד מהסודות העיקריים שבו: שפלות הרוח, והרי הקב"ה מחבב

אנשים שאין בהם כלל שיכות לגאווה. כולו היה חן, מתיקות. מדוע? כי "לענוים יתן חן" (משלי ג, לד). החן לא מגיע סתם, התורה מעלה חן על לומדיה, וגם "לענוים יתן חן". אין טעות גדולה יותר מלחשוב שרבי שלום הצליח מחמת שהיתה לו שפה יפה. לא! היה לו חן מחמת פנימיותו וה"רוח ממללא" שלו.

בהזדמנות, כשהייתי באמריקה תקופה ארוכה, גם רבי שלום שהה אז באמריקה, וזכיתי ללמוד עמו בצותא מדי יום, מלבד שבת, כי בשבתות היה נוסע לדרוש במקומות מרוחקים. היו גם כמה ימים שנסע ללייקווד ולא למדנו. למחרת, בשובו מאותה נסיעה ללייקווד, באתי ללמוד איתו את הדף, ובפתח התעניינתי לתומי: "איך היה בלייקווד, מסתמא הרבי דיבר הרבה".

הגיבר' שלום בהגבהת קול בכאב: "איך היה? מה דיברתי?! פטפטתי סתם! סתם! גיבובי דרשות 'איך האב געבעלט...!' התאנח עוד: "פטפוטים בסך הכל, מה אמרתי? כמעט כלום". ושב לשתיקתו. הצטערתי עמו יחד על שלא היתה לו הצלחה בלייקווד. נסיתי להתעניין על הרקע של הבעיה "מדוע באמת כך קרה, והרי בכזה מקום תורה אפשר כל כך לזכות ולהועיל לציבור?"

"למה לך לשאול, כך היה! סתם גיבובי דרשות". למחרת ממש, פגשתי ידיד תלמיד חכם תושב לייקווד: "רבי שלום היה אצלכם בלייקווד? - התעניינתי".

"כן, בודאי. אין לתאר כמה תוכן, כמה התעוררות היתה שם, בית המדרש כאילו התרומם עם השומעים יחד, הכל התעלו מאד!..."

לולי פגישתי עם אותו חבר, הייתי משוכנע שהוא סתם גיבב דרשות לא מוצלחות, עד כדי כך הצליח לשכנע אותי...

חבל על דאבדין ולא משתכחין, כי כמעט לא רואים בעולם כזו עצמה של אדם, ובד בבד - ו"נפשי כעפר לכל תהיה" בתכלית.

(מתוך 'יחי ראובן')

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל: 073-7078388
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

אבי, רבי יעקב שכטר זצ"ל, היה אומר לשדכנים שבאו להציע שידוכים, כי הוא מעוניין בחתן שאפשר להציע אותו בגשם... כששאלוהו לפרש דבריו הוא היה מסביר את כוונתו. "בדרך כלל כששדכנים מציעים בחור לאבי הבת, צצות מיד שאלות רבות. "היכן מקום מגוריו של הבחור?" מה טיבו? עד כמה הוא ירא שמים? אבל כשעומדים בגשם אי אפשר לשאול את כל השאלות האלו..."

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל התורה נכנסת בכל מקום המבקשים לקבלה

חיים": "אני אומר לך למה! לאחר מעשה העגל קרא משה רבנו: 'מי לה' אלי', ונאספו אליו בני לוי. אבות אבותיך לא נענו לקריאתו של משה רבנו, ואבות אבותי כן נענו לקריאה, משום כך התיחדו בני לוי לדורות

רבי שמשון פינקוס זצ"ל סיפר לי, שה"חפץ חיים" הוסיף ואמר שגם היום הקב"ה מכריז כל יום: "מי לה' אלי!" ומי שישמע בקולו, יתיצב ויענה לקריאה, ויחליט להיות כמו שבט לוי, גם הוא יזכה זכיה לדורות!

הרמב"ם (הלכות שמיטה ויובל) כותב: "ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביתו עם אחיו, מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר: 'ורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל'. לפיכך הובדלו מדרכי העולם, לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין... אלא הם חיל השם, והוא ברוך הוא זוכה להם".

בהלכה הבאה מוסיף הרמב"ם וכותב: "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותם, והבינו מדעו, להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעה את ה', והלך ישר כמו

חז"ל (ילקוט שמעוני פרשת יתרו) אומרים: "לפיכך ניתנה תורה במדבר, בפרהסייה, במקום הפקר, לומר לך כל הרוצה לקבל יבוא ויקבל". ועוד אמרו חז"ל: "בשלושה דברים נמשלה תורה, במדבר באש ובמים. לומר לך מה אלו חנינים, אף דברי תורה חנינים לכל באי עולם".

התורה מחזרת אחר אכסניה שלה, ונכנסת לכל מקום פתוח המבקש לקבל אותה. אין אפוא כל פלא שגם בקרב משפחות שתרחקו במשך שנות דור משמירת התורה והמצוות, מוצאים לפתע נין או נכד שחזרו בתשובה שלמה התורה דפקה על דלת הבית, ומצאה סדק צר של רצון לקבל אותה ודרכו היא נכנסה.

אני עדין זוכר את ראשית תקופת החזרה בתשובה. כל עוד עסקנו במסירת הרצאות בהשקפה, אזי עם כל המתיקות, העומק, והעוצמה שהיו בהן, עדין לא היה בכוחן לשנות את השומעים ולהפוך אותם לבני תורה במובן המלא של המילה. לא שלא היו בעלי תשובה, היו גם היו, אך באיזשהו מקום הרגשנו שמשהו חסר להם. אולם כאשר החילונו למסור שיעורי תורה, והציבור ישב ולמד דף גמרא, התחיל לצמוח דור של בעלי תשובה בני תורה לתפארת ממש.

הקב"ה אומר לנו: "כי לקח טוב נתתי לכם תורת י אל תעזבו" (משלי ד, ב). הקב"ה נתן לנו את התורה הקדושה שבכוחה לחולל פלאות ומהפכים. ומי שדבק בה ועמל להבין אותה, משתנה מן הקצה אל הקצה. לימוד התורה מעדן ומרומם אותו עד שהוא נהפך לאישיות אחרת, לבן תורה המרבה שלום וכפרה בעולם.

מעלתו של שבט לוי

רבי שמעון שואב זצ"ל גלה בבחירתו עם אחיו מבית אביו בפרנקפורט כדי לקנות תורה בישיבות ליטא. פעם נכנס רבי שמעון למעונו של ה"חפץ חיים" זצ"ל ששאל אותו: "אמור לי בבקשה, האם אתה כהן או לוי?".

כשהשיב שמעון הצעיר כי הוא ישראל, המשיך ה"חפץ חיים" ושאל: "ומדוע אינך כהן או לוי?".

בעוד הבחור הנבוך מנסה לרדת למשמעות הדברים, נענה ה"חפץ

שעשהו האלקים, ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קודש קודשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללויים".

למדנו כי כל אחד יכול להיות בן לוי, כל אחד יכול להיות בן תורה. התורה מחזרת אחר כל איש מישראל, וכל מי שנדבה רוחו אותו יכול לבוא וליטול אותה.

שידוך בגשם

מלך מלכי המלכים לקח אותנו לחתן עבור בתו התורה. וכשם שכאשר אדם עשיר ועני עושים ביניהם שידוך, העני לא מבקש מהעשיר בטחונות על התחייבותיו - כך אנו לא זקוקים לבקש מהקב"ה בטחונות על התורה. אנו סמוכים ובטוחים כי טוב סחרה מכל סחורה, כי יקרה היא מפנינים, וכל חפצי העולם לא ישוו לה. מדי בוקר אנו מברכים את הקב"ה, ומוודים לו על שבחר דוקא בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו. בכך מביעים אנו את שמחתנו על קבלת התורה. שלא נבעה חלילה מפזיזות, אלא מתוך הסכמה מלאה ובטחון מושלם בנותן התורה.

אבי, **רבי יעקב שכטר** זצ"ל, היה אומר לשדכנים שבאו להציע שידוכים לבנותיו, כי הוא מעוניין בחתן שאפשר להציע אותו בגשם... כששאלוהו לפשר דבריו הוא היה מסביר את כונתו. "בדרך כלל כששדכנים מציעים בחור לאבי הבת, צעות מיד שאלות רבות. "היכן מקום מגוריו של הבחור?" "באיזו ישיבה הוא לומד?" "מה טיבו?" "מהי רמת התמדתו" עד כמה הוא ירא שמים?" וכיוצא בזה. אבל כשעומדים בגשם אי אפשר לשאול את כל השאלות האלו... כשעומדים בגשם אפשר להציע רק חתן כזה, שמיד שמעלים את שמו כולם יודעים מיהו ומהו. חתן ששמו צועד לפניו והוא מפורסם ביראתו, בחכמתו ומדותיו עד שאין צורך לברר עליו. בשידוך כזה אני חפץ עבור בנותי..."

בדומה לכך, גם אנו יכולנו לקבל בגשם את השידוך שהקב"ה נתן לנו. על התורה הקדושה אין לנו שום שאלות, ואנו בטוחים שכל מה שנאמר בה נועד עבורנו ולטובתנו.

בספר "**חוט המשולש**" מובא שלאחר שה"**חתם סופר**" זצ"ל התאלמן, הוצעה עבורו בתו של **רבי עקיבא איגר** זצ"ל כזיווג שני, אמר ה"חתם סופר" לשדכן: "לי השידוך מתאים, אולם לפלא בעיני, כלום רבי עקיבא איגר אינו מכיר את הגמרא (פסחים מט ע"א) האומרת שעל האדם להשיא את בתו לתלמיד חכם?"

הלך השדכן והציע את השידוך לרבי עקיבא איגר שאמר גם הוא: "לי השידוך מתאים, אולם לפלא בעיני, וכי ה"חתם סופר" אינו מכיר את דברי הגמרא (שם) האומרת: 'לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו, וישא בת תלמיד חכם?'"

אמר השדכן: "אם אלו הם הדיבורים של שניכם, אות הדבר כי אתם מחותנים מתאימים, והשידוך קם ונחתם!"

אנו אומרים בברכת המזון: "ונא אל תצריכנו ה' אלקינו לא לידאי מתנת בשר ודם". מבאר **רבי נפתלי מרופשיץ** זצ"ל כי בכך אנו רומזים שאיננו רוצים לקבל ממי שמרגיש שהכסף שלו, איננו חפצים לקבל ממי שחושב שהוא עשה את ממונו בעשר אצבעותיו, איננו מבקשים לקבל ממי שמרגיש שהוא מעניק משלו בתורת מתנה.

לאחר מכן אנו מוסיפים ואומרים: "ולא לידי הלואתם", ובכך אנו מכוונים כי איננו רוצים ללוות ממי שמרגיש שהוא מלווה לקב"ה כדי לקבל ממנו החזר בריבית דריבית. "כי אם לידיך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה" איננו רוצים לקבל מאדם הנותן רק כדי לקבל, אלא רק ממי שמכיר שגם כשהוא נותן ומלווה אין זה משלו, אלא מידו הרחבה של ה' יתברך.

לאבי, **רבי יעקב שכטר**, זצ"ל היה בית מלון בעיר נתניה. באחד הימים התקשר מאן דהו לבית המלון, וביקש לשוחח עם בעל הבית.

במקום לצין כי הוא בעל הבית, שאל אבי: "מה אתה רוצה?" האיש חזר על בקשתו: "רצוני לדבר עם בעל הבית באופן ישיר".

ושוב נשמעה תשובה דומה: "מה אתה צריך?" השיחה המוזרה חזרה ונשנתה מספר פעמים עד שהאיש שמעבר לקו שאל את אבי: "מה שמך?"

כאשר אבי השיב כי שמו יעקב שכטר, נדהם האיש ושאל: "הרי אתה בעצמך הוא בעל הבית, מדוע התחמקת מלומר זאת?"

"אני אינני בעל הבית האמיתי", השיב אבי, "אני בסך הכל הגזבר, רק בורא העולם הוא בעל הבית!"

אבי היה אדם אמיד ובעל נכסים, אבל הוא ידע שהחיים בעולם הזה ארעיים וחולפים ובעל הבית הוא בורא העולם. יבוא יום והאדם יעזוב את גופו ואת עשרו עלי אדמות וישאר רק עם אוצרותיו האמיתיים והרוחניים.

במשך כל חייו, הוא אף פעם לא הרגיש הרגשה של בעל הבית, אלא הרגשה של גזבר. כך חיו האנשים בדור הקודם הם הרגישו את עצמם כגבאים המקבלים משכורת של שמונים אחוז עבור העברת עשרים אחוז לטובת העוסקים בתורה יומם ולילה.

הגמרא (מנחות ו ע"א) מגדירה זאת במילים: "כהנים משולחן גבוה קא זכו. הישראל שנותן להם, הוא רק בלדר המעביר את מה שנתן להם הקב"ה."

כאשר רואה הקב"ה שהגבאי עושה את שליחותו בנאמנות ומעביר לכהנים וללויים את חלקם בלב שלם, מתוך הרגשת שליחות ולא מתוך הרגשת בעל הבית שהכסף שלו, הוא נותן לו משלוחים נוספים כדי שימשיך בביצוע שליחותו הנאמנה. וכפי שדורשת הגמרא (שבת קיט ע"א): "עשר תעשר - עשר בשביל שתתעשר".

מאידיך, כאשר האדם חושב שהוא בעל הבית על הממון, ברצותו יתן לכהן וברצותו ימנע מלתת, הקב"ה לא מפקיד בידו שליחויות נוספות. ובסופו של דבר כל מה שנשאר בידו, הוא רק שיעור המעשר שהיה נותן לכהן. וזהו שנרמז בתורה: "ואיש את קדשיו לו יהיו" (במדבר ה, י), כלומר שלעיתים כל שנותר בידי האדם מכל הוננו, הוא רק מה שהיה אמור לתת לכהן.

(מתוך הספר אריה שאג)

ישנה תמונה, שמאחוריה סיפור מרתק ומדהים! הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, יושב על ראשו של סולם באמצע הרחוב, וכך הוא צמוד לחלון של קומה הראשונה בבנין מגורים...

כדי לגדול בתורה - יש לשלב גדלות במידות טובות, בענווה ושפלות רוח

מאת: הרב אברהם פוקס

בבריאת העולם, אומר המדרש תנחומא, הקדוש ברוך הוא התנה את בריאתו בכך שבני ישראל יקבלו עליהם את התורה. 'אין סגולה כתורה', שרנו בפה מלא לפני זמן לא רב בחג שמחת תורה, 'אין עוסקיה כישראל!' כל לב יהודי כמה וכוסף, מבקש לזכות בתורה הקדושה, להתחבר אליה ולחוש אותה בוערת ומוטמעת בעצמותיו. אבל, עם כל אהבתנו לתורה והבנתנו כי היא יקרה מכל, עדיין רבים מאיתנו אינם מרגישים מספיק מחוברים, ושואפים לזכות ביותר חיבור לתורה, ביותר אהבה ללימוד התורה, וכולנו שואלים: 'איך אזכה בתורה?', 'איך אוכל להתחבר יותר לתורה?' 'איך אוכל להגיע לשיעור ולהיות עירני ודרוך ומסוקרן?' 'איך אוכל לדייק בהגעה ללימוד כמו בהגעה לרופא?'

שאלה כזו, שאלו קבוצת בחורים שנכנסו אל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, וביקשו לדעת 'איך זוכים לתורה, איך מגיעים לאהבת התורה ולהתמדת התורה? אולי יש תנאים מקדימים כדי לזכות במעלת התורה?' לתומם, סברו כי הרב יציע להם שיטת לימוד, אולי גם איזו סגולה לא ידועה. אך תשובתו הפתיעה אותם, כשהרב הציע להם דרך מחודשת ומקורית:

'הרי מי שזכה להגיע למעלת התורה הגבוהה ביותר, הוא משה רבינו. וכשהתורה רוצה לציין מה הן מעלותיו של משה רבינו, כדי שנכיר את תכונות האופי הדרושות למבקשים לזכות בתורה, התורה לא מספרת לנו על כשרונותיו והתמדתו, אלא משהו אחר לחלוטין...!'

הבחורים האזינו מרותקים ומסוקרנים. איזו תכונת אופי מציינת התורה כתנאי לזכות בה? מרן נענה והסביר: 'כתוב 'והאיש משה עני מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה', ומפרש רש"י את הפסוק שענווה זו הינה שפלות וסבלנות לכל אדם. התכונה של משה רבינו הייתה ענווה, במידת הצניעות והשפלות זכה להצטיין. כלומר - אם רצונך לדעת כיצד הצליח היהודי הכי תורני בעולם לקנות את תורתו - צא ולמד על ענוותנותו, על מידותיו יוצאות הדופן...!'

מרן הגרי"ש סיים את דבריו, ולפתע הבינו הנוכחים את הכתוב בספרי הצדיקים, כי המידות הטובות הן מפתח לקנין התורה, הן הצעד הראשון בדרך העולה בית השם. 'דרך ארץ קדמה לתורה' - כי מידות טובות בין אדם לחברו הן צעד מקדים ופותח לקנין התורה, רק מי שמידותיו טובות והוא נוהג בענווה ובכבוד כלפי כל אדם - הוא היכול לזכות לקבל את התורה!

הוא שכתוב כי התורה ניתנה במדבר - המקום הכי פשוט ועממי,

ועל הר סיני - ההר שהשפיל את עצמו ולא ראה בעצמו מכובד ובעל ערך. כי התנאי הראשון להתחבר לתורה - הוא לנהוג בשפלות ובאורך רוח כלפי כל אדם, לנהוג בענוות חן אצילית בכל מצב, לכבד כל יהודי באשר הוא.

כדי להבטיח את החיבור שלנו לתורה, כדי לוודא שנצא מהשיעור או מסדר הלימוד כשקנינו קנין תורה אמיתי, כמה כדאי לנו לעמוד בקפידה על התנאי הזה, על מידת הענווה והשפלות, לנהוג בכבוד בחבר לספסל, בחברותא, וגם במי שטען או הבין אחרת. זהו תנאי בסיסי כדי שנוכל לצאת מלאי אושר וסיפוק רוחני נצחי מהלימוד, זהו תנאי יסודי כדי שנזכה לאהוב את התורה.

כי לימוד התורה ומידות טובות צועדים שלובי זרוע: יהודי המבקש לגדול בתורה חייב להיות עניו, לראות את עצמו ואת כל יהודי אחר כשווה בין שווים, ולכבד כל יהודי - גם אם הוא שונה במראה, בחשיבה ובדעותיו. רק כך ניתן לגדול באמת בתורה, זו הדרך המובילה להצלחה בלימוד התורה וקנינה!

תמונה מעוררת תמיהה רבת...

ישנה תמונה מפורסמת, שמאחוריה סיפור מרתק ומדהים. זוהי תמונה משונה קצת, בה נראה הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל ראש ישיבת טשעבין, יושב על ראשו של סולם באמצע הרחוב, וכך הוא צמוד לחלון של קומה הראשונה בבנין מגורים ברחוב אבטליון בבני ברק. הסיפור מאחורי התמונה המשונה, הוא סיפור מפעים ומדהים, המלמד על פסגות של פשטות וענווה, צניעות ושפלות רוח, שהגיע אליהם אותו גאון עולם. וזה דבר המעשה:

סיפורים יפים על גדולי ישראל... ---
הטיבו הבנים את כיפת השונה הלבנה שלראשם, חלקם גם גררו את הכרית והשמיכה לספה שבסלון, והתיישבו עליה ברוגע. ורבי אברהם, כפי שהבטיח, יושב על הסולם מחוץ לחלון הסלון, ומספר להם מעשה בהלל הזקן...

כך, שעה ארוכה, עד שההורים הואילו לשוב הביתה, ונשימתם נעתקה למראה השמרטף הנערץ!

רבי אברהם מעולם לא בזבז דקה מסדר יומו. גם טיפוס על סולמות

לא היה תחום הצטיינותו... ובכל זאת ---

רבבות שעות תורה, אלפי דפי גמרא, גאונות מופלגת ועמקות בלתי רגילה - עמדו על הסולם, נחו מחוץ לסלון באותו ערב. ראש ישיבה נערץ, מנהיג דגול לתלמידיו, גאון שכל התורה גלויה לפניו - ישב כמו

גנב מחוץ לחלון, וסיפר סיפור ממש כמו בכיתה א'...

מתברר, כי כדי לגדול בתורה - יש לשלב גדלות במידות טובות, בענווה ושפלות רוח. גם אם זה לא הכי נוח לגרור סולם, ובוודאי לא מכובד כראוי למעמדו של גאון מפורסם, אבל אם זה מה שנדרש כדי להרגיע ילדים בוכים, אם זה מה שצריך לעשות כדי להיטיב עם הזולת ולעשות לו טוב על הלב - זה מה שעושים.

כך נוהג יהודי שרוצה להתקדם ברוחניות ולשדרג את מצבו הרוחני. הצעד הראשון והבסיסי הוא לאמץ הנהגות של ענווה, סבלנות,

מידות טובות ונכונות לסייע לכל יהודי!

(ע"פ פניני פרשת השבוע)

היה זה עוד ערב סתמי. הגאון רבי אברהם גניחובסקי הוגה בתורה בסלון ביתו, כאשר החלון פתוח. לפתע, הבחין כי הוא שומע קול בכי הולך ומתחזק, עם הזמן טון היבבות הלך וגבר...

רבי אברהם לא מסובב את ראשו, גם לא סוגר את החלון... ההיפך, הוא סוגר את הגמרא, ויורד לרחוב, לבדוק מהיכן מגיע קול הבכי.

הוא הולך בעקבות הקול, ומגיע לחלון של דירה בקומה הראשונה, כאשר מבעד לחלון הוא מבחין בכמה ילדים קטנים, המשוטטים

בבית לבדם ובוכים בכי תמרורים...

רבי אברהם ממתין קמעא, בודק כה וכה, נוקש בדלת, עד שהוא מגלה כי אין איש בבית, מלבד הילדים. ההורים יצאו ונעלו את הדלת, לתומם היו בטוחים כי הילדים ישנים שנת ישרים, אך הם התעוררו ונבהלו לגלות את עצמם לבד ברחבי הבית הגדול...

רבי אברהם מבין את המצב, ואינו מתבלבל לרגע. הוא חוזר לרחוב,

ובזריזות סוחב מביתו סולם גדול, ומטפס עליו כמו עלם צעיר, מקפץ במהירות בעזרת ניתורים על המזגנים והמעקות, ומגיע לחלון הסלון. הוא מטיב את ישיבתו במרומי הסולם - מול החלון,

מגיש לילדים ממתק אותו שלחה עמו הרבנית, ופונה לילדים ברכות: 'בואו תשבו על הספה עד שאבא ואמא יחזרו', אומר הרב בקול נוסך

רוגע, 'ואל תפחדו, הנה אני כאן שומר עליכם... אתם רוצים סיפורים או שירים?'

'סיפורים, אבל מעניינים ולא מפחידים. בסדר?'

'בטח', מחייך רבי אברהם, 'בואו, שבו ברוגע ואני אספר לכם

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

חדש חדש חדש

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
נפתח במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום

מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

הוא למד בפוניבז' ואני למדתי בסלבודקה, אבל אז היה קשר רב בין הישיבות. היו הולכים לשמוע שיחות ושיעורים, ואכן אני זוכר אותו מאז. הוא ישב תמיד בקצה בית המדרש עם סטנדר ולמד, לא הסתכל על הציבור, לא ראה את הציבור, ואפילו החולם הגדול ביותר לא חלם שהבחור הזה יהיה פעם גדול מאוד.

שיחה נדירה במעונו של זקן המשגיחים הגה"צ רבי אברהם פולק שליט"א על מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל

תיאר את החזו"א שכל הרוצה יכול לבוא ולזכות בו, במידה רבה זה היה מקווי האופי היסודיים, שלו: למען אחרים! האוכל שלי לא חשוב, השינה לא חשובה, כלום. הפקר לכל.

ידועים דברי הגאון רבי איצ'לה זצוק"ל, בנו של רבי חיים מוואלוז'ין בהקדמה ל'נפש החיים' הכותב כי אביו היה מוכיחו לאמר "זכה היה דברו אלי תמיד שזה כל האדם, לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחרני ככל אשר ימצא בכוחות לעשות", זו כל המטרה בבריאה. זה כל האדם.

את ההנהגה הזו ראינו אצל רבי ניסים. ככל שתבוננו במעשים שלו, תמצאו שעסק בלהביא תועלת, לעזור, לסייע לאחרני, ולא היה לעצמו.

המשגיח הכירו בצעירותו?

אני זוכרו מצעירותו. הוא היה יושב ליד הסטנדר, למד, למד ולמד, יושב אוהלים עם כל המשמעות אך היתה לו ראיית נולד יותר מכל אלו שהיו למעלה בפוליטיקה ובניהול הכללי, והוא בשתיקה המהותית שלו, הקים מפעלים נפלאים.

הוא למד בפוניבז' ואני למדתי בסלבודקה, אבל אז היה קשר רב בין הישיבות. היו הולכים לשמוע שיחות ושיעורים, ואכן אני זוכר אותו מאז. הוא ישב תמיד בקצה בית המדרש עם סטנדר ולמד,

עם כניסתנו לחדרו של זקן המשגיחים הגה"צ רבי אברהם פולק שליט"א המתינה לנו חוויה נדירה. המשגיח שליט"א קיבל את פנינו בנועם וחביבות כדרכו, המתנו בראת כבוד לנטילת התרופה: "רפאות תהי לשריך ושיקוי לעצמותיך".

למרות שלא הייתי מיוחד במיוחד עם פוסק הדור זצוק"ל, אבל היה לי קשר טוב איתו, כמו כל בני התורה בבני ברק. ורצוני להתעכב על קווי האופי שלו. כי יש הרבה תלמידי חכמים ב"ה, הרבה יודעי ש"ס ויודעי שולחן ערוך, והוא הייתה לו ייחודיות מסוימת, שרצוני להתעכב על חלק ממנה.

הייתי בחור צעיר בסלבודקה, כשרבינו רבי אייזיק שר היה פעם חולה בשפעת. אחרי שלושה ימים נכנסתי לבקר אותו. כי הקשר בינו לבין התלמידים היה ידידותי וחברי, יכולנו ורצינו להיכנס. כאשר נכנסתי, אמרתי: באתי לשאול בשלומו של ראש הישיבה. הוא התעניין: אז מדוע באת רק עכשיו?! השבתי שכתוב ב'שולחן ערוך' לבקר אחרי שלושה ימים. תגובתו היתה: ואם אבא של מישו חולה וכי הוא ממתין שלושה ימים?! הוא ביקש ללמדני כיצד צריך להתייחס לתלמיד לרב.

אחר כך סיפר לי כאב המספר לבנו שלפני שהגעתי היה כאן "היה כאן ה'חזון איש' לבקר" והתחיל לדבר אודות ה'חזון איש', וחושבני שהעניין קשור לאופי של רבי ניסים זצוק"ל.

ראשית אמר על מרן ה'חזון איש': הפקחות שלו היא מעבר לכל. ותדעו, כי רבי אייזיק היה ידוע ומפורסם עוד מליטא, כבעל 'שכל ישר' והגיוני מאד, והכל באו להתיעץ איתו. גם אהבו לשמוע את השיעורים, ואמרו לי שלא דווקא מחמת החידוש שבהם אלא בעקבות הישרות המרנינה והמיוחדת שבדבריו. והנה רבי אייזיק אמר על החזו"א שהפקחות שלו היא מעבר לכל. שנית, הוא אמר: ה'חזון איש' אינו אדם השייך לעצמו. כל מי שמעוניין בא לקחת אותו. בסלבודקה מדברים הרבה על חסד, אבל החזו"א נתן את עצמו- כמי שאינו קיים, עד כדי כך שמי שרוצה לדבר איתו לא חושב אולי הוא כעת שקוע בסוגיא, אולי כעת הוא כותב מכתב, שמא הוא אוכל כעת, אולי הוא נח, "אני צריך את ה'חזון איש'!" והנה ה'חזון איש' מוכן לפני ולפני כל אחד וכל הרוצה יבוא ויטלו, הפקר לכל. רבי ניסים גדל באווירה הזו בצלו של ה'חזון איש'. וכמו שרבי אייזיק

אמר הרב לזוגתו הרבנית: "דעי לך שכאשר עושים צדקה באמת, חסד בשלימות, לשמה, לא צריך לצפות לתודה, אלא אדרבה, יש להתכונן שיזרקו עלינו אבנים ויטענו טענות. כך מנסה הקב"ה את האדם, אך צריך לעמוד גם בנסיון הזה ולהמשיך הלאה".

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל במסירות נפש למצוות מידות טובות

כדי שחלילה וחס לאי תערבו כספים אלו עם המעות שלו - "שמה יתערבו לו מעות במעות", כפי שקרה לאיש האלוקים רבי חנינא בן תרדיון שהמעות של פורים התחלפו במעותיו. כשבוע וחצי לפני החתונה של אחד מהם, כאשר רבי בן ציון כבר התכונן להעביר את הכספים, הוא גילה שבעבור החתן הראשון נאסף כסף רב. אבל משום מה לחתן השני נאסף מעט. כאב לו. ואף על פי שלא ביטל רגע מתורה והיה משקדני הדור, היה סבור

בימים ההם לא היו מודעות ולא עלונים ולא קרנות, אלא לבבות של תלמידי חכמים שבעצם היו קופות צדקה מהלכות, שכל פסיעה שלהם הייתה או תורה או חסד או תפילה או מצוה אחרת, ואחד מהם היה ר' בן ציון פלמן זצ"ל. ומעשה שהיה.

שני חתנים למדו באחת הישיבות בבני ברק. הם היו מוכרים לר' בן ציון, ולמזלם הטוב, גם נודע לו כי מצבם קשה מבחינה כספית. כיון שרחמיו היו מרובין, ומעשיו היו מרובין כמו רחמיו, יצא לסייע להם.

מיוזמתו, ללא בקשות וללא תחנונים ממישהו, החליט ר' בן ציון לצאת מאוזן לאוזן של כמה תושבים מבני ברק, וכן סיפר באוזני שומעי לקחו בתל אביב ובשאר מקומות כי "עומדים לו על הלב" שני חתנים הזקוקים לעזרה. בסיום השיעורים היה אומר בקול: יש בידי שקית שאפשר להכניס לתוכה כספי צדקה לחתן אחד ושקית שניה לחתן שני - להכנסת כלה לחופה. הנותנים היו בטוחים כי כל לירה תגיע ליעודה והכסף יעמוד להם לחתנים ולכלות, ויעמוד לנותנים בזה ובבא. עם ישראל קדושים נתבעים ונותנים.

באותה תקופה שבין האירוסין לחתונה של אותם שני חתנים, היו לו בבית שתי מגירות, באחת שם את הכסף עבור חתן א' ובשניה הכסף בעבור חתן ב'. ומדוע עמדו הכספים במגירות מיוחדות,

המשך בעמוד 26

חדש חדש חדש

מוקד 'גישמאק בלימוד' נפתח במיוחד עבורך

צוות אברכים תלמידי חכמים, ישתדלו יחד איתך למצוא את הדרך שגם אתה תוכל להתענג על נועם צוף מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום למוקד 'גישמאק'

1-800-20-18-17

(השיחה חינם)
וישועה קרובה לבוא

רוצה
להרגיש
טעם
בלימוד?

יש לנו בשורה
בשבילך!

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

אני זוכר פעם אחת שלמדנו בחדר האוכל של הישיבה, כדי שלא יראו שיש אור בבית המדרש. פתאום נכנסו שוטרים. נהייתה כזאת מהומה, ואני הספקתי לקפוץ החוצה מהחלון ולברוח בלי לקבל קנס

עדה המסכה הזאת על התקופה ההיסטורית שלא היה כדוגמתה מאות שנים, ורק מי שזכה לנצל את הזמן ולהתחזק, יוכל לטפוח על עצמו על השכם ולהגיד ב"ה הצלחתי

הרב יהושע לייבזון

עיניו של סבא מצטעפות, וקולו הופך חולמני מעט, כשהוא נודד אחורה במרחבי הזמן, אל התקופה בה היה צעיר לימים, כבן 15 שנים בלבד. מסביב לשולחן יושבים הנכדים, ומעבירים את מבטם לחלופין בין הסבא הישיש ובין נרות החנוכה המרצדים בחנוכיית הכסף שכבר ידעה ימים יפים יותר. בסמוך לחנוכייה מונחת פיסת בד תכולה, ישנה במיוחד, שאליה מחוברים שני חוטים שהצהיבו מיושן. זה 'קורונה' הסביר בידענות אחד מצעירי הנכדים, בעודו מצביע על המסכה הבלה מיושן. אחיו ובני דודיו הגדולים יותר היסו אותו: "אל תפריע בבקשה", ציווה עליו אחד מהם, "אנחנו רוצים לשמוע את הסיפור המלא מפיו של סבא".

סבא ליטף את הנכד בעיניו הרחומות, וחיך אליו באהדה: "אתם רוצים לשמוע על הקורונה?", שאל את נכדיו הרבים שמיהרו להשיב בקהלה תשובה חיובית. "כן סבא, בוודאי שאנחנו רוצים".

"הימים היו ימי שקט ושלווה", מספר סבא. "למעלה משבעים שנה אחרי השואה הנוראה. עם ישראל התבסס בחלקו הגדול על אדמתה של ארץ הקודש, ארץ ישראל. לא הפריעו לנו ללמוד תורה, קיבלנו תקציבים מוגבלים מאוד להפעלת הישיבות, היו כל מיני אנשים כאלו ואחרים שכל הזמן דיברו על זה שצריך לגייס אותנו לצבא חלילה וחס, להפריד בינינו ובין הגמרא. אבל זממם לא עלה בידם, ולא באמת חששנו מפניהם. ידענו שאלו רק דיבורים בעלמא, שאין להם שום בסיס במציאות.

"היו שיאמרו שלא היו זמנים טובים יותר לעולם התורה מזה שנים רבות. ישיבות גדולות וקטנות צצו בכל פינה, יהודים מכל קצוות הקשת חזרו בתשובה והצטרפו לעולם התורה, היו אלפי קהילות של יהודים חרדיים לדבר ה', אשכנזים, ספרדים, חסידים, ליטאים, כל הסוגים וכל המינים.

גזירות הקורונה

"והנה, בפתע פתאום ניחתה עלינו גזירה נוראה. זה התחיל עם וירוס קטנטן בסין הרחוקה, שגרם למותם של כמה אנשים בודדים. בתוך כמה ימים זה הפך לכמה מאות, וכעבור חודשים אחדים כבר התמודדו כל מדינות העולם עם המגיפה המאיימת. "בתחילה חשבו שימותו מאות אלפי בני אדם בארץ חלילה. בסופו

של דבר הסתיים הסיפור כולו עם הרבה פחות מקרי פטירה ממה שחשבו קודם לכן, אבל הפחד היה גדול, ואיתו באו גם ההגבלות.

"אחת הגזירות הראשונות היתה לסגור בתי הכנסת. בתקופת חג הפסח, היה איסור להתפלל בבית הכנסת, והותר לקיים מניינים רק ברחוב. בלילה של ליל הסדר נאסרה אפילו היציאה מהבית, בגלל החשש שאנשים יתארחו זה אצל זה, וחלילה וחס יעבירו את המחלה הלאה.

"בהמשך היו שינויים רבים, העסקים נסגרו ונפתחו, מוסדות הלימוד פעלו למשך תקופה ולאחר מכן הושבתו וחוזר חלילה. בימים הנוראים שוב הוטל סגר חונק על כל הארץ, נאסרה היציאה למרחק של יותר מקילומטר מהבית, וחל איסור חמור להתפלל בבתי הכנסת במשך שבועות, ואפילו חודשים".

סבא עוצר לרגע את שטף הדיבור, מעביר את מבטו על פני הנכדים הסובבים את השולחן, לוגם מעט מכוס התה הרוחת שהוכן מבעוד מועד, לא לפני שבירך לאט ובכוונה 'שהכל נהיה בדברו', ודאג שכל הנכדים יענו אמן כיאה וכיאות.

"אחד החוקים שנחקקו אז, היה חוק המסכה", מספר סבא. "אתם שומעים?? שלוימל'ה יקירי, תביא לי את המסכה שם, ליד החנוכיה. בזהירות שלא יקרע. זה כבר מאוד ישן". בידיו הרועדות מחזיק סבא במסכה: "אתם רואים טייערע קינדראלך, תסתכלו, הנה מחזיקים את זה פה, בגומיות הלבנות ועוטים את זה על הפה, ככה. זה מאחורי האוזניים, שלא יפול".

בתנאים קשים, כל הזמן היו עדכוני חדשות, דיווחים חמים מהשטח, ה'נייעסנים', כך קראו להולכי הרכיל שכל הזמן סיפרו סיפורים לכולם, היתה להם הרבה תעסוקה. לא חסרו דיווחים על עוד ישיבה שנסגרה ועל עוד חיידר שפשטו עליו שוטרים, ועם עוד התבטאות מזעזעת של איזה שונא ישראל שפער את פיו כנגד גדולי התורה חלילה, אבל מי שבאמת רצה התגבר על כל הניסיונות ולמד. "ואתם יודעים מה", מסיים סבא את סיפורו, "דווקא מה שלמדתי אז, אני זוכר יותר טוב מהכל. תביאו גמרא קידושין ותבחנו אותי בבקשה. תראו שאני יודע אותה על בוריה, יותר מכל מסכת אחרת בש"ס. למה? כי כמו שאמרו חז"ל - 'תורה שלמדתי באף, היא עמדה לי'".

בידך הדבר!

קוראים יקרים, תלמידי הישיבות הקדושות. היודעים אתם מי הוא הסבא הזה שמספר את סיפורת של מגיפת הקורונה כעבור 60 ו-70 שנה? מי הוא הסבא שיספר בעוד 80 שנה, בידיים רועדות מזקנה מופלגת, כיצד למד במחותרת ולמרות כל הקשיים?

הסבא הזה הוא אתה, בחור יקר! זה אתה, והחבר שלך, והבחור ההוא שמעבר לכביש, וזה שיושב מאחוריך בבית המדרש בישיבה או בבית הכנסת השכונתי. כולכם, כל תלמידי הישיבות הקדושות בדור הנוכחי, תיזכרו לנצח כמי שהתגברו על כל הקשיים ולמדו בשקידה למרות הכל.

בדיוק כמו אותם נערים יהודיים שלמדו תחת גזירות היוונים, בדיוק כמו אותם צורבים צעירים שלמדו במרתפים, בגטאות, המחנות העקורים ולכל אורך ההיסטוריה רוויית התלאות של העם היהודי. זכותם להתנסות בניסיון שבו עמדו גיבורי האומה שלנו לאורך ההיסטוריה כולה. כעת נותר לכם רק לקבוע איך תספרו זאת לנכדים שלכם בעוד עשרות שנים.

האם תספרו להם על החברים שלכם שלמדו בזמן שאתם עסקתם בהתעדכנות שוטפת בחדשות ובוויכוחים סוערים אם הקורונה מסוכנת יותר משפעת או לא.

או שאולי תספרו להם על השקידה, על ה'שטייגען' הרצוף שלכם, כשבחוץ התנהלה מלחמה על ה' ועל משיחו, ובפנים, בבית המדרש, נלחמתם עם חברים במלחמתה של תורה, בשקידה נפלאה ובגבורה יוצאת דופן.

אז זהו, נצלו את הזמן הזה.

עוד מעט בעז"ה המגיפה תחלוף, או שהקב"ה ישלח לנו שליחים שימצאו חיסון, או שהקב"ה יושיע אותנו בדרך אחרת, אבל מי שניצל את הזמן הזה, את הזמן ההיסטורי הזה, תקופה היסטורית שלא היה כדוגמתה מאות שנים, זמן מיוחד שהיקום כולו השתבש מאימת המגיפה, רק מי שזכה לנצל את הזמן ולהתחזק, יוכל לטפוח על עצמו על השכם ולהגיד ב"ה הצלחת!

הצלחתי ללמוד למרות הכל

הצלחתי ללמוד ולהתחזק בלי תירוצים ובלי סיפורים

אז אל תפספס את הרגע הגדול הזה. תנצלו את התקופה הנדירה.

קולו של סבא מתעמעם מעט, והוא ממשיך לספר כשהמסכה מכסה את פניו: "ב'קיצור נכדי' הטהורים, אתם צריכים לדעת את החלק הכי חשוב בכל הנושא, וזה לא המסכה. את המסכה אני שומר רק לזיכרון, אבל החלק הכי חשוב זה הגמרא. כן כן, הגמרא שלמדנו אז בסתר.

"תבינו, הם רצו פשוט לסגור את עולם הישיבות. 'שכל אחד ילמד לבד בבית' הם אמרו לנו... מה הם מבינים בתורה, מה הם יודעים מה זה לימוד עם חברותא... היה לי חבר, מוטי קראו לו, מוטי רבינוביץ אמר אני זוכר נכון, הוא קיבל בסוכות קנס של 500 שקל כי למד גמרא עם חברותא בסוכה שלהם, והיה אז חוק שאסור לארח אנשים אחרים בסוכה.

"אבא שלי קיבל קנס של 5,000 שקלים בגלל שהוא היה גבאי של בית הכנסת, ובגלל שהוא השאיר את האור דולק כדי שאנשים יוכלו ללמוד בלילה".

הסכנה הכפולה

"ברחובות היו אירועים ממש אלימים. הציבור התקומם, ולא רק הציבור החרדי. אבל החינוך שאנחנו קיבלנו היה להימנע מאלימות. 'הבעיה הגדולה היתה שאסרו על הלימוד בישיבות ובתלמודי התורה. אבל גדולי התורה לא נשאו פנים לאיש, בראשם מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי, שהורה להמשיך בלימוד, ואמר שאם המצב כל כך מסוכן שיש מגיפה בחוץ, על אחת כמה וכמה שצריכים להגביר את לימוד התורה כי תורה מגנה ומצלא.

"שׁוין, טייערערס... מה אומר ומה אדבר. לשיבות הגדולות עם הפנימיות עוד היה 'מתווה', הם הרשו ללמוד ב'קפסולות', אני אסביר לכם פעם אחרת מה זה 'קפסולות', אבל לנו, תלמידי הישיבות הקטנות שלא ישנו בפנימייה, לא היה שום מתווה והלימוד היה אסור בתכלית האיסור.

"ב'קיצור, למדנו אז למרות הכל. התפצלנו לקבוצות קטנות, וכל יום היינו צריכים להמציא דרכים כדי ללמוד למרות כל האיסורים והחשש מהשוטרים. הם עצרו כמה מנהלי חיידרים ומנהלי ישיבות, רצו לכלוא אותם לתקופה ארוכה, מאות מאות תלמודי תורה וישיבות קיבלו אז קנסות, שוטרים פרצו לתוך בתי המדרש וממש גירשו החוצה את הבחורים במקרה הטוב, או נתנו לכל אחד מהם קנס במקרה הפחות טוב, זה היה נורא ואיום.

"אבל ההרגשה שלנו היתה נפלאה. אנחנו השקענו בלימוד, למרות הכל. במסירות נפש אמיתית. היינו צריכים להיזהר גם מהנגיף וגם מהמשטרה, שמנו מסיכה, וגם למדנו במחותרת.

"אני זוכר פעם אחת שלמדנו בחדר האוכל של הישיבה, כדי שלא יראו שיש אור בבית המדרש. פתאום נכנסו שוטרים. נהייתה כזאת מהומה, ואני הספקתי לקפוץ החוצה מהחלון ולברוח בלי לקבל קנס. גם ככה אבא שלי היה צריך לשלם על זה שהפעיל את בית המדרש, לא רצייתי שישלם קנס גם על זה שאני הלכתי ללמוד תורה בישיבה. "אתם רואים את המסיכה הזאת", מניף סבא את פיסת הבד המהווה והדהויה בידיו הרועדות, "עדה המסיכה הזאת, איך למדנו אז

"שמע! אם חוזר אתה לישיבה - מוטב, ואם לאו - הריני משליכה אותך לנהר, כי בשביל מה צריך לחיות אם לא לומדים בישיבה!"

פנינים משובבי לב מהגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצוק"ל בעל "משמר הלוי"

רבינו זצוק"ל הרים את עיניו הטהורות הקדושות הרחמניות, והסתכל בבחור הנ"ל, ואמר שתי מילים בלבד בטון של התעוררות ורגש:

"נאר בשמחה!..." [במבטאו הקדוש: נור בשמחה!... = "רק בשמחה!..."]

וישאל הבחור הנ"ל: "וי אזוי מאכט מען דאס?..." [איך עושים את זה?!...]

והשיב רבינו זצוק"ל בניגון מיוחד במינו [אשר אי אפשר למסרו בכתב]:

"מי זאך מחיי מיט אביי ורבא!..." [מחיייה את עצמו עם אביי ורבא!...] עד כאן דבריו הקדושים.

ופירושים וביאורים מיותרים.

אשרי המשים דברים קדושים אלו על לבו, ומתחמם לאורם, ומקיימם בסייעתא דשמיא המיוחדת למי שיש בו יראת שמים וטהרת הלב.

(משמר הלוי סוכה, עמ' תמד)

המחשבה המשולשת בעת הלימוד

צריך לקבוע בלב מסמרות כיתד בל תמוט שכל עבודת הקדש הנשגבה של לימוד תורתנו הקדושה היא כעבודת העבד לרבו, ואין אנו בני חורין ליפטר ממנה, ואפילו שאין מרגישים בהתחלה מתיקות ונועם, מכל מקום אין הדבר תלוי בנו להתרפות ולהתירש - וסוף העונג לבוא, והאי "סוף" איננו לאחר זמן, אלא בכל לימוד ולימוד, על דרך שכתב זקנך הקדוש ב"נפש החיים" בענין מתוך שלא לשמה בא

ואותו יום שישי שנפטר בו הרה"ג ר' שמחה שמואל (שולמן) זצ"ל, היה מו"ח הרה"ג ר' שלמה כהן זצ"ל שרוי בצער רב, ומתוך יגונו הכביר פתח ואמר לי, בקולו השקט ובהתרגשות רבה: אספר לך מה ששמעתי אצל מו"ר החזו"א זצ"ל. לפני הרבה שנים בוילנא, סיפר אחד לפני החזו"א - ואני הייתי נוכח - מעשה באלמנה הצעירה מרת דבורה שולמן ע"ה ששלחה את כל בניה ללמוד בישיבות הקדושות, והנה יום אחד הופיע בבית אחד הבנים שחזר ממקום לימודו בישיבה, ואמר לאימו, שאינו מוצא את מקומו ועתידו בישיבה, אינו יכול ואינו רוצה לחזור לישיבה, האם הנדהמת נכנסה בשיחה ארוכה עם הבן, גייסה את כל כח השפעתה והסברתה, נתנה לבן להבין כי אין חיים אלא תורה, ומי שאינו בן תורה - חיו אינם חיים, וכל אושרו של אדם הוא אך ורק בלומדו בישיבה וכו', אבל, הדברים לא מצאו מסילות ללב הבן. לא נרגעה האם, ויצאה עם הבן לרחובה של עיר, טיילה אותו ברחוב והמשיכה בשיחת ההסברה בדברים נעימים ומושכים את הלב, אך ללא פירות. תוך כדי טיול יצאו את העיר, והגיעו סמוך לנהר שהיה שם, ובדרך הילוכם עלו על הגשר, ופתאום שינתה האם את סגנון דיבורה הרך, תפסה בידו של הבן ואמרה לו בקול תקיף: "שמע! אם חוזר אתה לישיבה - מוטב, ואם לאו - הריני משליכה אותך לנהר, כי בשביל מה צריך לחיות אם לא לומדים בישיבה!"

אמנם כן, לא הי' בדעת האם להשליך ממש את בנה האהוב לנהר, אבל המחשת רגשות לבה בכזו צורה מיוחדת ומשכנעת - פעלה את פעולתה על לב הבן יותר מכל דברי ההסברה, ומיד חזר לישיבה לשמחת לב האם המאושרת.

וכאשר שמע החזו"א זיע"א סיפור זה אמר: עכשיו מובן היטב במה זכתה האם הזו - באוירה של אותה תקופה קשה ברחוב היהודי, כשרוחות שונות זרות נשבו בחלל האויר - שכל בני' שתולים באהלי תורה, בישיבות הקדושות. עם כזו מסירות נפש - אין פלא שזוכים לכך.

עד כאן סיפר לי מו"ח זצ"ל, ואכן עליהם אפשר לומר: אשרי יולדתם! (שלמי שרה סי' ב, מתוך דברים שכתב רבנו זצ"ל ביום השלושים למרן הגר"מ שולמן זצוק"ל)

"להחיות עצמו עם אביי ורבא..."

לפני ארבעים שנה, אור לר"ח אייר תשי"ט, נכנס בחור ישיבה אחד לכבוד מרן הגאב"ד דטשעביץ זצוק"ל בביתו בירושלים עיה"ק, וביקש ברכה לקראת התחלת זמן הלימודים של הקיץ למחרת היום.

לשמה, שהוא בכל לימוד.

וצריך להתיישב ליד הגמרא במחשבה [המפורסמת בספר "אהבת חסד" להח"ח זיע"א, בשם גאון אחד] המשולשת: א. שזהו דף הגמרא היחיד או פרק משניות היחיד שלפני. ב. שהיום הוא היום היחיד שלפני. ג. ושאי היהודי היחיד שעלי מסתכל היושב בשמים. (שלמי שרה סי' יט)

להתעלם ולא לשים לב לכל הבלבולים

ידע נא ידידי היקר והאהוב כי אצל כל אחד יש זמני עליות וירידות, והעיקר צריך שלא לשקוע במחשבות והרהורים ועצות ותחבולות איך לגרש במקלות את הבלבולים, כי המלחמה נגדם מחזקתם ומגברתם, והעצה היחידה להתעלם ולא לשים לב, ולהתקשר ביתר אומץ ותוקף לגמרא הקדושה, לניגונים הנעימים והנשגבים של תנו רבנן ואמר אביי ואמר רבא, ואפילו אם ברגעים הראשונים הדבר קשה וליבו בל עמו, אבל כעבור הרגעים הראשונים מתחילה הנפש להרגיש התרוממות עילאית, אשר לא נוכל להסבירה למי שלא טעם צוף נעימותה, ואז מתרומם הלומד לגבהי רום, לשורר שירת התורה הקדושה בת השמים, הנותנת עוז ואורה ושמחה וברכה לשוחררי ולשוקדי, ולא לחשוב על עבר ועתיד, אלא לזכור ולשנן המקובל לנו מהח"ח זיע"א בספר אהבת חסד פ"א בשם גאון אחד, שצריך הלומד לחשוב שלש מחשבות, כי זה רק הדף גמרא היחיד אשר הוא עוסק בו כרגע, והוא יחיד בעולם, והיום הוא יום יחיד וממילא יתגבר בו החשק והרצון עד בלי די. (משמה"ל ברכות סי' פח מכתב כח).

אין חטא שאינו מתכפר בלימוד התורה

וק"ו בן בנו של ק"ו במי שפרש מחטאים ומהבלי עוה"ז, והשקיע עצמו לגמרי בלימוד התוה"ק בשקידה עצומה וכל מעייניו בה, כמוך יקירי, שמעלתו עוד יותר גדולה, וכל עונותיו ופשעיו לא יזכרו עוד, והכל נמחק ונמחל, ובתשובה מאהבה זדונות נעשות זכיות כמבואר ביומא פ"ו ב', ואמרו ברי"ה י"ח א' על הפסוק אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה, בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בתורה, ואביי אמר בתורה וגמילות חסדים עיי"ש, ואין חטא שאינו מתכפר בתורה.

(שלמי שרה סי' יז)

דרכו של היצה"ר להטפל אל העילויים המצוינים

דע נא ידידי אהובי כי מדרך ה"בעל דבר" [הלא הוא מיועדנו היצה"ר] שהוא נטפל ביותר לבעלי הכשרון הנעלים ולעילויים המצוינים,

לבלבלם בכל מיני שטויות והבלים, וצל הרים נדמה להם כהרים, והעיקר לבטלם ולהסיח דעתם משקידת התורה הקדושה אשר היא לנו העוז והאורה, ואצלם הוא מקווה [ה"בעל דבר"] לרווחים יותר גדולים, כי מה יסכון לו אם יבלבל מי שהוא בטלן ובין כך ובין כך אינו לומד, ולכן הוא שם מגמתו לאלו השרידים היחידים המצוינים, אשר ד' קורא בדור יתום זה, ואיננו רוצה להניח להם לעלות בתורה ויראה. (משמה"ל ברכות סי' פח מכתב ל).

סיפור הדרכה נפלא ממרן הגרי"ז זיע"א

וכמו שאותו בחור-ישיבה שניצל את ההזדמנות שראה פתאום בלכתו ברח' פרס את מרן הקדוש הגרי"ז זיע"א עומד במרפסת ביתו, ועלה הבחור במדרגות, ושאל: יש לי שיטה מקובצת קשה בבא מציעא!...

וזכה על אתר לתשובת מרן הגרי"ז בלשון שאלה: כל מסכת בבא מציעא, עם כל הרש"י, וכל התוספות, כבר למדת, ושיננת, ואתה בקי בה, ורק בעי' אחת יש לך: שיטה מקובצת קשה בבבא מציעא!... וזכה אותו בחור להבין מה שמדברים אליו, ונרעש ונפחד, ומיד רץ לביהמ"ד והתיישב ללמוד בשקידה דף אחרי דף, עד היום הזה, שכבר למד באופן כזה בשקידה כמה פעמים כל הש"ס, וגם לומד ומלמד, וכל חייו הרוחניים [אשר הם החיים האמיתיים, אפס זולתם!] נבנו בצורה נפלאה נשגבה מאד, ע"י משפט אחד של הדרכה מכבוד מרן הגרי"ז זיע"א!

בינה נא זאת!...

(מתוך מכתב בכת"י, אינו מוגה).

רוח קדשו של מרנא החפץ חיים זיע"א

והי' רבינו זצ"ל (מרן הגאון רבי מרדכי שולמן זצוק"ל) מספר עובדות כמה שראו עיניו אצל הח"ח, עובדות של רוה"ק וגילויי שכינה ממש, כמו שבשנות הזעם של מלחמת העולם הראשונה, כשהחפץ חיים נשא על לבו הטהור את הכאב והצער של כנסת ישראל הדווי' והפצועה, והי' מרבה בתפילה על צרות כלל ישראל, כל ימי המלחמה לא הי' יכול להניח כר תחת ראשו הקדוש בתנומתו מרוב צרות הכלל, והי' כל יום מבקש מרבנו זצ"ל שיקריא לפניו מתוך העתון הרוסי את הידיעות המגיעות משדות הקרב, כדי שידע על מה לבקש ולהתפלל, והח"ח לא ידע לקרוא רוסית ופולנית, ולכן ביקש מרבנו זצ"ל שיקרא ויתרגם לפניו את הידיעות, והי' רבנו זצ"ל מספר, שהשתומם והתפלל כל יום מחדש לראות כי איננו מחדש דבר להח"ח בסיפור החדשות, כי כבר יודע הוא הכל, וכל ידיעה שהי' רבנו זצ"ל מספר להח"ח - הי' הח"ח מקדימו ומשלים את הסיפור, מבלי ששמע זאת הח"ח לפני כן מאף אחד, ומבלי שהי' יכול לקרוא זאת בעצמו מפאת אי ידיעת השפה, והי' רבנו

בנותיו, שהיו נשותיהם של גדולי ישראל] בנו רבי אברהם יעקב הכהן זצ"ל, ולא נשאר ממנו אלא בן יחיד, רבי שלמה כהן, ואיך זה יבוא מישהו ויעשה כזה מעשה גזילה לעין השמש להדפיס את ספריו, אשר באמת שייכים הם רק לכם, ואתם צריכים לתבוע ממנו תשלום גדול, ואם יסרב - אז לתבועו לדין תורה וכו' וכו'.

כזאת וכזאת דיבר האיש הנ"ל. ואשרי עין ראתה את תגובתו של רבי שלמה כהן זצ"ל: אני מודה לכם מאוד על הבשורה הטובה שבישרתם לי עכשיו, איש טוב מבשר טוב, כי זה שנים רבות שליבי נוקפי על שאין אני חוזר ומדפיס את ה"בנין שלמה" וה"עצי ברושים" של הסבא שלי זצ"ל, לא למטרות רווחים, אלא להגדיל תורה ולהאדירה, שהרי הספרים אזלו זה מכבר, ועלי מוטלת החובה להפיץ בעולם את תורת הסבא זצ"ל, ועד עכשיו לא עלתה בידי.

והנה באתם עכשיו ובישרתם לי בשורה טובה, שמלאכתי נעשתה ע"י אחרים, וב"ה הספרים הודפסו שוב, והם בהישג יד של כל המעוניין בהם.

אקווה לרכוש את הספרים אצל איזה מוכר ספרים כאן, ואראה שם את שם וכתובת המדפיס הנוכחי, ואכתוב לו מכתב תודה וברכה... אפילו לא עלתה על דעתו שלפחות עותק אחד מהספר מגיע לו בחינם מהמו"ל הנוכחי.

וכך עשה, קנה את הספר בחנות ספרים, ונכנס הביתה בכזו שמחה עצומה, אשר אי אפשר לתארה למי שלא ראה אותה, והקב"ה אומר לפמליא דילי: ראו בריאה שבראתי בעולמי... ויהי רצון שאלמד מזה בעזוהשי"ת.

(משמה"ל ברכות ריש סי' פד)
(לקט מתוך ספר 'פניני משמר הלוי')

זצ"ל אומר, שפשר הדבר המפליא הזה נתברר לו אחרי זמן, כאשר ראה שאדוננו הגר"א זיע"א מפרש את האמור בתפילת שחרית "ואשר משרתיו (המלאכים) כולם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם", דהיינו שבכל יום ויום המלאכים משמיעים בקול זה לזה את כל דברי השי"ת והנהגתו בבריאה באותו יום. ואמר רבנו זצ"ל שאז נתחוויר לו **שבלי ספק הי' הח"ח שומע יום יום את סוד שיח שרפי קודש המשמיעים זה לזה מה פעל ועשה מלך העולם בעולמו.**

אבל הי' רבנו זצ"ל אומר, שהמופת היותר גדול מכל המופתים שראה אצל הח"ח, היתה שקידתו המופלאה בתורה ללא הרף. (שלמי שרה סי' ב, מתוך דברים שכתב ביום השלושים למרן הגר"מ שולמן זצוק"ל)

סיפור מפליא על חמיו הגאון רבי שלמה כהן זצ"ל

בעקבות דברי כת"ר שליט"א בהקדמה לא אכלא את עטי מלכתוב, שהנה זכיתי לגור שבע שנים [תשכ"ה-תשל"א] בבית מו"ח איש החמודות פאר המעלות והמידות רבי שלמה כהן זצ"ל, אשר לא הניח אחריו כמותו בשגב אצילות מידותיו הטהורות הקדושות האלקיות, הלואי אזכה ללמוד מזה בס"ד.

והנה יום אחד בא אליו איש אחד, והודיע לו שראה שנדפסה בארה"ב מהדורה חדשה של ספרי שאלות ותשובות "בנין שלמה" [על אורח חיים], ו"עצי ברושים" [על יורה דעה], מזקנו מאור הגולה ה"חשק שלמה" זיע"א. ויען האיש ההוא ויאמר לרבי שלמה כהן זצ"ל: הלא אתם היורשים היחידים בכל העולם של הספרים הללו, שהרי לסבא שלכם ה"חשק שלמה" הי' רק בן יחיד אחד [מלבד שש

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד השיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

אבי מורי שליט"א זכה להיות מבאי ביתו של מרן ה'חזון-איש' זצ"ל ומהמתפללים הקבועים במניין ה'שחרית' שהתקיים מידי יום בביתו. הוא רגיל תמיד לחזור באוזננו כך: מה היה ה'מוטו' המרכזי שהרגשנו ומששנו בבית ה'חזון-איש' הוא - "זיין אַגוֹטְעֶר מְעַנְטְשׁ'..." ["תהיו אנשים טובים..."]

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

ענוותנותו. כל ימיו הלך בצידי דרכים והתנהג בפשטות וצניעות שאין לה אח ורע.

זכורני בשנים הקדמוניות יותר שנהג ללבוש בימות החול איצטלא דרבנן - 'פראק', ואילו בשבת לבש חליפה קצרה. היפך מנהג העולם הלובשים בשבת את הלבוש המכובד יותר.

בהזדמנות מסויימת הרהיב עוז אחד התלמידים לשואלו על כך, והוא השיב בענוה מפעימה: "הלוא 'הפראק' אינו אצלי אלא כבגד עבודה, מכורח היותי משמש בראשות ישיבה אך בשבת שאינני משמש במשרה, יכול אני ללבוש חליפה כמו כולם..."

ואציין דבר נפלא מהליכותיו, שנוכחתי בזמנו כשגרנו בירושלים בשכנות עם הרב מועלם:

פעם הייתי זקוק לשוחח עימו בהקשר לענין ציבורי כל שהוא, דפקתי על דלת הבית, והרבנית פתחה ואמרה שהרב כעת במנוחה. כמובן שנסוגתי לאחור, אך ביקשתי מהרבנית שתמסור לרב את שמי ואת הענין לשמו אני זקוק לדבר עימו.

והנה אך יצאתי מהבית, עדיין לא הספקתי להתרחק הרבה, אני שומע את הרבנית קוראת בשמי שאשוב, כי הרב קורא לי. לא היה לי נעים להפריע את מנוחתו, אולם לא יכולתי לסרב לאדם גדול.

משנכנסתי לביתו הבנתי למפרע באיזו 'מנוחה' מדובר. הרב היה

התורה מעידה בנח: "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו". כתב על כך רש"י (במסכת עבודה זרה ו, א): "תמים - עניו ושפל רוח". הרי שהענוה היא סיבה שבגללה זוכים למצוא חן ולהיות אהובים בעיני השם!

כך כותב בספר 'קב הישר' בשבח הענוה:

"ואשרי האדם המתדבק במדת הענוה והכנעה. מדה זו נאה היא ומשובחת ומביאה האדם לחיי עולם הבא, ומצלת אותו מחיבוט הקבר. כי אין לך מדה המטהרת ומלבנת האדם הגשמי כמו מדת הענוה. כי העניו מודה על האמת, ומקבל תוכחה, ודיבורו בנחת, אהוב למעלה ונחמד למטה".

הגה"צ רבי אריה לוי זצ"ל, היה נוהג תמיד להזכיר בערגה מיוחדת את השיחות שזכה לשמוע מפי גאון המוסר רבי איצ'לה פטרבורגר זצ"ל, מגדולי תלמידיו של אבי תנועת המוסר מרן רבי ישראל מסלאנט זצ"ל. הוא עלה לארץ ישראל מרוסיה בערוב ימיו והתגורר כשלוש שנים 'בחצר שטרויס' הידועה, עד לפטירתו ביום י"א מנחם-אב תרס"ז.

מידי שנה כשהגיעו ימי הרחמים והסליחות, היה דורש בחצר ביתו שיחת מוסר ודברי התעוררות לפני אנשי ירושלים. המונים היו מתאספים לשמוע את דבריו בצמא ובתשוקה עזה. הדברים עשו רושם כביר על השומעים, ורבים נמשכו מכך לשיטת המוסר. אחד הבאים היה זה כאמור רבי אריה.

רבי אריה ציין ששיחה אחת חרוטה בזיכרונו באופן מיוחד. היא השיחה שעסקה בענין מציאת חן בעיני הקדוש ברוך-הוא. כשבסוף השיחה הפטיר רבי איצ'לה: "כיצד זוכים למצוא חן בעיני השם יתברך? שלמה המלך מגלה לנו את הסוד: 'ולענוים יתן חן' (משלי ג, לד), מי שאינו מתגאה במעלותיו ובמידותיו, ונוהג בענוה ובהכנעה הוא הוא הזוכה למצוא חן בעיני השם יתברך!..."

אחד מגדולי מרביצי התורה של בני עדות המזרח בדור האחרון, היה הגאון רבי יהודה מועלם זצ"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף'. גברא רבה שזכה להרביץ תורה והוראה עשרות בשנים ולהעמיד אלפי תלמידים. אשר במקום שאתה מוצא את גדולתו שם תמצא את

עסוק בעומקה של סוגיא במסכת יבמות...
השתוממתי להיווכח מה היא שעת המנוחה שלו!

'נח לשמים ונח לבריות' - 'נח' אותיות 'חן'

הרה"ג הלל קופרמן שליט"א, כותב בספרו הנפלא 'שובי נפשי', כי שאל פעם את מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, על דברי רש"י המובאים בפרשה. רש"י כותב על הפסוק: "קץ כל בשר בא לפני" - "כל מקום שאתה מוצא... ועבודה זרה אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים".

לכאורה משמע מלשון רש"י: 'והורגת טובים ורעים', שגם בדורו של נח היו עדיין אנשים שלא היו ראויים להימחות במבול יחד עם שאר בני דורם, ובכל זאת הם מתו עם החוטאים. אם כן מדוע דוקא נח ניצל מן הגזירה? במה היה עדיף נח על כל יתר האנשים הטובים שמתו במבול?

הרב שטיינמן השיב לו כמעט בלשון הזה:

"אתם יודעים למה דוקא הוא ניצל? כי הוא היה איש נח! חן ונח הם אותן אותיות. חז"ל הרי דרשו במדרש 'אלה תולדות נח - נח לשמים ונח לבריות'. אכן, היו עוד אנשים טובים בדורו של נח, אבל הם לא היו נוחים כמוהו!"

"אתם מבינים זאת מסתמא"? המשיך הרב שטיינמן לומר, "ישנם הרבה אנשים קשים שכל הזמן מנסים לעשות מריבות על כל דבר, אנשים כאלו לא זכו להינצל מן המבול... נח זכה להינצל משום שהיה נח לבריות. כפי המבואר במדרש הוא היה נח בדיבורו במעשיו ובהילוכו..."

אדם שהוא נח לבריות, זוכה למצוא חן בעיני השם! משמעות הדבר של אדם נח, הוא ההולך בתום לב. אין הוא רוטן על שום אדם, אין לו טענות ואין לו קפידות. אינו שונא ואינו שנאו, מחפש להיטיב עם הבריות ובורח בכל מאוודו ממחלוקות וקטטות. זה הוא 'נח לבריות'. וכבר אמרו חז"ל (אבות ג, י): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו!"

דודי הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר-ברכפלד, נשאל

פעם כיצד מסוגלים אנו לומר בברכת 'המעביר שינה': 'ותתננו היום ובכל יום לחן לחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואנו'. כיצד שייך להשוות במשפט אחד בין הקדוש ברוך-הוא לבין הבריות?
רבי אריה השיב על אתר מיניה וביה: "היא הנותנת, הרי חז"ל אומרים: 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו'. אם כן, אדרבה מציאת חן ואהבה אצל הקדוש ברוך-הוא תלויה ועומדת במציאת חן אצל הבריות, כאשר האדם אהוב ומוערך על הבריות שמטיב ונח הוא עימהם, דוקא אז הוא מוצא חן בעיני הקדוש ברוך-הוא".

אבי מורי שליט"א זכה להיות מבאי ביתו של מרן ה'חזון-איש' זצ"ל ומהמתפללים הקבועים במניין ה'שחרית' שהתקיים מידי יום בביתו. הוא רגיל תמיד לחזור באוזנו כן:

"זאת שה'חזון-איש' החזיק בכך שאסור להשתמש בחשמל בשבת כולם יודעים. זאת שהוא סבר שצריך לעשר כל דבר ולא להסתמך על אחרים, ושהחמיר שלא יטלטלו בשבת גם כן כולם יודעים. נו אז מה בכל זאת זכינו לשמוע ולחוש בביתו? או יותר נכון מה היה ה'מוטו' המרכזי שהרגשנו ומששנו בבית ה'חזון-איש' הוא - 'זיין אַגוטער קענעןטש'..." ["תהיו אנשים טובים..."]. נוחים לבריות!

בשפתו העשירה והייחודית הגדיר ה'חזון-איש' את האדם הנח לבריות בלשון זה: "ומה נכבד זה האיש, אשר בעבודתו המתמדת עלתה בידו לקבוע רסן על פי מדות הגסות עדין לבלום. אין כעס ואין רוגז, אין שנאה ואין איבה, אין נקימה ואין נטירה, אין שאיפה אחר כבוד ואין תאוה לשעשועי הבלים".

כך ממש היתה האוירה הקבועה בביתו נאוה קודש של ה'חזון-איש'! וזה הוא תיאור קולע לדמותו של איש נח, שמנעים את השעות סביבותיו. איננו דורש מאומה לעצמו, ואינו מפנה אצבע מאשימה כלפי שום אדם, נוהג במידות ישרות והגונות. זו היא הדרך הקלאסית הנתונה בידי אדם דרכה יזכה למצוא חן בעיני השם.

'תלמידי חכמים מרטיבים מעשים טובים כשושנים'

התחושה הזאת של 'נח לשמים ונח לבריות', מורגשת בעיקר אצל תלמידי חכמים שאכן זכו לרסן את מידותיהם, וספגו לתוכם תורה

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגן: 1-800-20-18-18 או בטל': 073-7078388

טל של תורה אל קרבו, כך הוא יותר מיישר את אורחותיו, בונה את עצמו, ומעצב את אישיותו.

וכדוגמת שושנה זו שאחרי ספיגת הטל היא נותנת את ריחה הטוב לכל סביבותיה, כך גם תלמיד חכם אחרי שנבלע הטל של תורה בדמו ובעצמותיו או אז כשיוצא לזמן מועט מבית המדרש מתחיל ריחו הטוב לנדוף ולהתפשט בכל העולם, וכולם נהנים ומושפעים ממנו. כולם רואים על ידו את ה'דרכיה דרכי נועם' של התורה הקדושה, את יופיה וזיוה.

זה הוא הדימוי של תלמידי-חכמים לשושנים. המציאות שלהם היא נעימות ונחות. כל מהותם היא הבעת רגישות ונתינת לב לצרכי הזולת. הם דומים לשושנים ברכותם וביופיים, בעדינותם ובאצילותם המורגשת בכל דיבור ובכל הנהגה. ההתבשמות בקרבם היא כאותה הרגשה נפלאה ומרגיעה שחשים בסמיכות לשושנים, בשעה שנודף מהן ריחן הטוב האצור והאגור בתוכן. פלאי פלאים!

בשכונתו של הגאון רבי ישראל סולוביצ'יק זצ"ל בקרית אונסדורף בירושלים, התגורר אחד מהמאורות הגדולים שהעמידה יהדות המזרח בדור האחרון, הלוא הוא הגאון רבי בן-ציון אבא-שאול זצ"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף'. אשר כידוע בד בבד עם גדלותו העצומה בתורה בקנה מידה בלתי מצוי, היה פשטן וענוותן מופלא.

אביו הגאון רבי משה סולוביצ'יק זצ"ל, כשהיה מבקר בארץ ישראל היה שוהה בבית בנו, ופעם התבטא כי אחד התענוגים הגדולים שלו לבקר בארץ ישראל, הוא לחזות במראה המפעים של רבי בן-ציון מוריד מגדלותו, נכנס בערב שבת קודש למכולת השכונתית ונעמד לבדוק את טיב האבטיח, כמסתפק אם לרכוש אותו אם לאו.

רבי משה אמר כמשתומם: "הרי בכל העולם לא מצוי מראה נדיר כזה שאדם גדול בענקים כמו רבי בן-ציון ירד למכולת לבדוק את טיב האבטיח".

"אין לי ספק", הוסיף רבי משה לומר, "שהאבטיח כלל לא מעניין אותו, הוא פשוט רוצה להנעים לבני הבית ולהראות את החיבה שלו לשבת קודש. לראות תלמיד חכם שמרטיב מעשים טובים כשושנים, היא סיבה מספקת ונעימה עבורי כדי לבוא לשם כך מיוחד משוויץ..."

(מתוך סדרת ספרים 'אוצרותיהם אמלא')

מוסר והכנעה, וכל מי שבא בסביבתם חש ברוגע ובשלוה האופפת אותם. הנוחות הסלחנות וטוב הלב שמביעים כלפי הבריות ניכרו בכל מגע איתם.

שלמה המלך אומר בשיר השירים: "נופת תיטופנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמותיך כריח לבנון" (ד, יא). ה'ספורנו' מפרש שריח שלמותיך היינו מידותיהם הטובות של בני אדם, שמפיצים ריח טוב כלבנון. ריח הוא דבר שבטבעו מתפשט לכל הסביבה, כך גם המידות טובות גורמות להשפעה טובה ונעימה לכל הסביבה. ועל ידי המידות טובות הופך האדם להיות רצוי בעיני אלוהים ואדם.

הגאון רבי משה סולוביצ'יק זצ"ל, ראש ישיבת לוצרן בשוויץ, היה מטעים היטב את כוונת רש"י, על הכתוב בתהילים (מה, א): "למנצח על שושנים" - "לכבוד תלמידי חכמים יסדו השיר הזה שהם רכים כשושנים ונאים כשושנים ומרטיבים מעשים טובים כשושנים".

במתיקות רבה הסביר רבי משה מה פירוש הדבר 'מרטיבים כשושנים'? מה שייך כל זה לתלמידי-חכמים?

הוא אמר כך:

כשקמים לפנות בוקר ויורדים לגינה של שושנים, השושנים נודפות ריח מבושם וחזק. כל מי שרק מתקרב אל סביבות הגינה יכול להריח היטב את הריח החזק והנעים שמיתמר ועולה מהשושנים. מהיכן נובע ריחן הטוב?

זאת מאחר והטל ירד בלילה, והליחה שלו נספגה בתוך השושנה, ובשעות הבוקר כאשר השמש זורחת על השושנה ומייבשת אותה עולים אדי הטל ומדיפים את הריח החזק והמקסים לכל הסביבה.

אולם אף שבכל עץ ובכל אילן נבלע הטל באותה מידה, אך כשהשמש מייבשת אותם וגורמת לטל לצאת החוצה ולהתפשט בסביבה אז מורגש חילוק בין אילנות הסרק ודומיהם לבין פרחי השושנים. אילנות הסרק מוציאים את הטל עם אותו ריח שהוא נקלט 'כבולעו כן פולטו', ואילו אצל השושנים שונה הדבר ככל שהשושנה סופגת יותר מהטל, כך היא מוציאה מאוחר יותר ריח חזק ומבושם יותר.

אומר רבי משה, זו היא המידה אצל תלמידי-חכמים. תלמיד חכם סופג וקולט אל תוכו כל העת תורה וחכמה ורוכש באמצעותן מידות טובות, והן נבלעות בדמו ובעצמותיו. ככל שהוא קולט יותר ויותר

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מרחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388
בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מוסרו של ארצות הברית
הישיבה

ה'סדר' מסתיים בעוד 10 דקות. מה דעתך לסגור עכשיו את הגמרא. זוהי אינה הלצה, זוהי עצה טובה

פרק נוסף מתוך 'תורת הגישמאק' // הכל מסוכם בראש

כשהכל מסוכם בראשך, תוכל 'לפנות מקום' בראשך, לצורך המשך ליבון ובירור הדברים שעדיין טעונים בירור, וכשתרגיש בעצמך שהסוגיה ברורה לך תוכל להתקדם הלאה, ובוודאי תחוש סיפוק ואושר עילאי

חז"ל הגדירו את הענין באימרה חדה וקולעת, המוכרת לכולנו: "ושננתם - שיהו דברי תורה מחודדים בפיק, שאם ישאל לך אדם דבר

- אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד' (קדושין ל)

ה'סדר' מסתיים בעוד 10 דקות. מה דעתך לסגור עכשיו את הגמרא. זוהי אינה הלצה, זוהי עצה טובה. לא, לא התכוונו שתקצר את זמני ה'סדר' אדרבא, קבל עצת זהב, שבכך הדקות האלה יהפכו לדקות איכותיות ביותר. סגור את הגמרא והתחל לסכם את מה שלמדת. גם אתה בודאי כבר שמת לב, שלפעמים.. לאחר סיום כמה שעות של לימוד בו השקעת ולמדת, אם מישהו יתעניין 'מה למדת?' התשובה תהיה מגומגמת.. הסיבה לכך פשוטה: במהלך כל הסדר אספת, ויגעת בדברי הגמרא והמפרשים, התייגעת להבינם, אך לא סדרת אותם. ולכן קשה מאוד אח"כ לבררם ולשמרם. לכן עצתנו להתחיל לסכם מה למדת. מעלת סיכום השקלא וטריא בעל פה, גדולה היא. כשאתה מסכם את הסוגיה בעל פה, הדברים מסודרים בראשך, ואתה שולט בנבכי הסוגיא שלמדת. בחן את עצמך: האם אתה מסוגל לחזור על הקושיה והתירוץ, ההוא אמינא, הדחיה והמסקנה, שיטות התנאים והאמוראים ומחלוקות רש"י ותוספות, כולל הנקודות המרכזיות ובתוספות. אם אתה זוכר גם את דברי הראשונים והאחרונים שלמדת בסוגיה- אשריך ומה טוב חלקך. אם אתה מרגיש שעדיין הדברים עמומים, זה הזמן להתחיל הכל מההתחלה, שווה להשקיע ולסדר את הדברים בראש ולהוציאם בפיק, מסוכמים, נהירים וחדים.

מוקד 'גישמאק בלימוד' במיוחד עבורך

צוות אברכים תלמידי חכמים, ישתדלו יחד איתך למצוא את הדרך שגם אתה תוכל להתענג על נועם צוף מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום למוקד 'גישמאק'

1-800-20-18-17

(השיחה חינם)
וישועה קרובה לבוא

**רוצה
להרגיש
טעם
בלימוד?**

**יש לנו בשורה
בשבילך!**

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

כדי להבין היטב איך חז"ל למדו כל דבר מהפסוק - חייבים להכיר היטב את פסוקי התורה בסוגיא, שמהם נלמדים כל הדינים וההלכות

פרק נוסף מתוך 'תורת הגישמאק' // אמר רחמנא, צורת לימוד דרשות ופסוקים

דיני ודיוקי ההלכה - מתוך מילות התורה הקדושות. לימוד הנושא מתוך התורה שבכתב, תאיר את עינינו במיוחד, כשמדובר במחלוקות של 'ריבוי ומיעוט' למול 'כלל ופרט', גזירה שווה, סמוכין, היקש ועוד ועוד. לימוד בצורה זו, תבהיר לנו טוב יותר את הסוגיה ויאפשר לנו להנות מאורה המיוחד של תורתנו הקדושה, תורה - שבכתב ותורה שבעל-פה, המשולבים יחדיו. ניתן לפתוח, את החומש על פי ציוני ה"תורה אור" שבצידי עמוד הגמרא, ולראות את דברי חז"ל בוקעים מתוך המילים שחצב הקב"ה באש שחורה על גבי אש לבנה, ולהמשיך כך בכל הסוגיות מתוך שמחת תורה אמיתית. בהוצאות רבות של דפוס הגמרא הקלו עלינו את הדרך המאוד-ארוכה עד ארון הספרים הסמוך, ואת הדיפדוף בחומש, והעתיקו לנו במדור מיוחד של "תורה אור" מורחב, את הפסוקים המובאים בדף הגמרא... אך זכרו, אין תחליף לעיון בתורה עצמה, עם הפסוקים לפני ואחרי. שווה מאמץ קטן נוסף..

התורה שבכתב היא המעיין הנובע של התורה שבעל פה. דרשות חז"ל מפסוקי התורה מקיפים את כל סדרי הש"ס, ומטבע הדברים אנו נתקלים בדרשות אלו על כל צעד ושעל, כמעט בכל סוגיה, ריבויים, גזירה שווה, כלל ופרט, ועוד. אל תתן לעצמך ללמוד גמרות אלו ללא תשומת לב. כדי להבין היטב איך חז"ל למדו כל דבר מהפסוק - חייבים להכיר היטב את פסוקי התורה בסוגיא, שמהם נלמדים כל הדינים וההלכות. בייחוד הדברים אמורים כאשר עוסקים אנו בלימוד ילפותות. ישנן סוגיות רבות שמלאות בלימודי הפסוקים, דיוקים ומחלוקות, ריבויים ומיעוטים שההלכה נדרשת מהם. כדי לקבל בהירות בעניין, אל לנו להסתפק בקריאת המילה הנקודתית מהתורה, כמו "חמור" או "שלמה", "עליו" או "או", שהגמרא מביאה, אלא מומלץ מאוד לפתוח את החומש ולקרוא את הפסוק כולו, ועדיף- את פסוקי כל הנושא. בלימוד בדרך זו כל הלימוד בדף זה יקבל אור אחר, ונקבל מושג רחב יותר במה מדובר וגם נבין את דיוקם של חז"ל בשקלא וטריא של הגמרא. כשנעיין בפסוקי התורה, נבין את הנושא לאשורו וגם נבין את ההדגשים והכפילויות- לכאורה שבפסוק, פירוט היתר של פרטי הענין, שהביאו את חז"ל הקדושים לדרוש את דרשותיהם. הנה דוגמה: כשאנו לומדים בגמרא (ובתוס') שמהמילה 'עליו' נלמד שאדם, בור ואש פטורים מכופר, נפתח את החומש ונקרא את הפסוק: "אם לפֶר יִשֶׁת עֲלָיו וְנָתַן פְּדִין נִפְשׁוֹ כָּל אֲשֶׁר יִשֶׁת עֲלָיו" (שמות כא, ל). כעת נבין את משמעות העניין, נגלה את המילה הלכאורה- מיותרת, נתבונן גם מדוע נכתבה פעמיים המילה 'עליו' ונבין היטב את דרשות חז"ל בענין. כך, למעשה, למדו חכמינו ז"ל עצמם. כאשר הגמרא טרם נכתבה והתורה שבעל פה עדיין לא הותרה להכתב בכתב, הם למדו את כל

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

חייג עכשיו **077-222-2666** < שלוחה מס' 3 < 3

יחד איתך נשיג את מתיקות התורה

'בישיבה לא זרקתי לעברך שקל...'

בחורים יקרים!

עוד לפני ה'קורונה', קבלתי מכתב חשוב שהתייחס לתשובה על שאלה שעסקה בנושא 'מעמדם של הבחורים הלמדנים אל מול המתמידים'. בעקבות מאורעות הזמן, עסקנו בעלונים הבאים באתגרי הקורונה...

עתה, לאחר שנכנסנו לשגרת קורונה, אפשר לחזור ולעסוק בעניינים השוטפים... אז הנה, חובה וזכות לי להציג בפניכם את מכתבו ככתבו וכלשונו, בשינוי עריכה קלים...

לכבוד הרב ישראל ליוש שליט"א

המדור הנפלא 'אשר שאלת' בבטאון 'הישיבה'

אך כמי שחווה שנים לא נעימות, הגם שלמדתי היטב ואף הייתי שקדן, לא היו מסביבי מעריצים, ומכיון שלא התבלטתי באופן מיוחד בכשרון נדיר ומבריק, המשכתי בעמל ובשקידה, ובהשקעה גדולה בהבנת השיעורים של הרמ"ם. מסביבי היו בחורים חשובים ובעלי מעמד, אני זוכר שב'שוק החברותות' היו לי תמיד פחדים להשאר לבד, או לקבל חברותא שאינו ברמה שלי, בגלל שלא הייתי מאלו הנוצצים.

לכאורה לאור כל העבר המפואר שסיפרתי כאן, היה מן הראוי שכך ימשיכו שנות חיי גם לאחר הנשואין, כאברך בכולל, אך בס"ד כיום לאחר שנים רבות אני זוכה בס"ד לשבת באוהלה של תורה, ויחד עם זה להרביץ תורה במסירת חבורות בכולל ובמסירת שיעורים גם בישיבה גדולה, וגם בישיבה קטנה, ובמסירת שיעורים ודרשות בפני ציבור גדול...

רבות חשבתי מה כביכול סוד ההצלחה שבס"ד נתן לי הקב"ה... אעלה כאן את מסקנותיי, ובעזת"ת יהיה בזה תועלת עבור כולם.

א. הקפדתי מאוד לא לפספס תפילה בישיבה, ויש בזה ענין גדול מלבד הדבר הסגולי והחשוב, וכדברי הגמ' ירבה בישיבה ויבקש רחמים ממי שהחכמה שלו, יש בזה עוד תועלת גדולה והיא ישוב הדעת לכל היום, **ואסביר את דברי**, כאשר בחור קם מאוחר הרי שיש לו בתוכו הרגשה לא טובה ובשנים הצעירות בישיבה יש גם את ההתמודדות עם הציבור הגדול שנברך בו עולם הישיבות, אך מי שקם מוקדם זוכה להתחיל את היום עם ישיבה כמעט ריקה ולאט לאט מתמלא הביהמ"ד, כשהוא כבר מבוסס במקומו, וכן ישנה היכרות מיוחדת עם הציבור שנמצא מוקדם שזה תורם רבות להרגשה הטובה, ולהמשך יום טוב ומוצלח.

קראתי את המכתב שכתב הבחור 'שלמה' בגליון 81 בענין 'מעמדם של הבחורים הנוצצים והרועשים לעומת השקטים והשקדנים', ואת תשובתך ר' ישראל. לא זו בלבד שנהנת, אלא אפילו נקוו דמעות בעיני, כיון שעלו וצפו בי רגשות משנות הבחרות שלי, ומכיון שאני חושב שיש בזה תועלת לאותן 'שלויםאלך...' המתמודדים עם אתגרים בעולם הישיבות, אכתוב ואעלה את מה שעברתי בשנות הילדות והבחרות. ואף שעברו מאז כמה עשורים, עדיין הדברים טריים אצלי, וכפי שתראו להלן.

ראשית כבר בשנות הילדות בחיידר בו למדתי, עברתי השפלות והצקות מצד חברי כיתתי, ולא משום שאני הייתי ילד שפוגע, אלא הייתי כשק חבטות, עקב המראה החיצוני שלי שהיה קשור לחינוך שקיבלתי, ואף זכיתי לציורי קריקטורות שהיו מונחים על שולחני מידי פעם, אשר ודאי לא גרמו לי לתוספת בביטחון העצמי שלי.

לאחר מכן, גם בישיבה קטנה נגזר עלי ללמוד בישיבה שהחברה שם הייתה עוקצנית ורומסת, ואף לועגת על כל חולשה. **די אם אספר** שהייתי צריך לתת כביכול דמי חסות [לא בכסף] והסכמים פנימיים עם הפוגעים כדי שיניחו לי לנפשי.

דרך **אגב אספר לכם** דבר מדהים שמראה עד כמה הדברים נחקקו אצלי עמוק עמוק בלב, שכאשר לאחרונה הייתי צריך להיפגש עם כמה מהם, באופן טבעי ובלתי נשלט הלכתי לבדוק במראה שאני נראה בסדר כדי שהם לא ילעגו לי... להזכירכם מדובר לאחר שנים רבות, קרוב לחצי יובל, מאז שלמדתי איתם, ומאז לא פגשתי אותם... לאחר הפגישה, שאלתי את עצמי, ממי אני מפחד!!!

בישיבה גדולה ב"ה למדתי במקום חשוב מאוד, הבחורים שם היו בעלי מידות טובות, כך שנרגעתי מעט מענין ההשפלות וההצקות.

ב. השתדלתי מאוד לא להתרגש ולהתפעל מאותן הנוצצים והמרשימים ושיננתי את מה שכולנו יודעים ש'סוף הכבוד לבוא...' , אך לא שמתי לו סטופר... אלא האמנתי בעמל שלי ובנחישות, ובאמת כאשר אני מסתכל היום על אותן הנוצצים, היכן הם היום? והיכן אני נמצא היום? אני רואה דבר מדהים, שרבים מהם כלל לא התקדמו בקצב הרעשים שעשו, וחלקם ממש נשארנו בינוניים, ואילו אני עם הכשרון שלי שהוא בהחלט ממוצע, הגעתי להישגים גדולים, עד כדי כך שכאשר אני אומר לאנשים שאיני בעל כשרון חושבים אותי לעניו... וכשאני אומר לאנשים שבעבר פחדתי לפתוח את הפה מרוב בושה ופחד, חושבים שאני מספר בודות, ואינם יודעים שזו האמת, אלא שבס"ד עם עמל של שנים ותפילה מעומק הלב ה' האיר לי פנים, והראה לי את ההצלחות, אף כאן בעוה"ז.

ג. ועוד עליכם לדעת שאלו שיש להם מעמד בישיבה, לעיתים כל 'המעמיד שלהם' הוא החברה והמעמד, וממילא כשמגיעים לכולל ששם אין מעמדות ותחרויות אלא כל אחד חי עם החברותא והגמרא, שם זו התמודדות אחרת, ולהתמודדות זו הם לא רכשו כלים בישיבה. לעומת זאת, מי שגם בישיבה למד מכח הרצון והנעה עצמית, ימשיך כך גם לאחר החתונה.

עוד נקודה חשובה, הרבה מהמעמד נקבע ע"פ דברים חיצוניים ולא מהותיים, כמו כישורים חברתיים, כושר מנהיגות ויצירת קליק נכון עם הצוות, כישורים אלו מספקים לבחור מעמד גבוה, אף שלפעמים אין לזה הצדקה, לעומת כישוריו האמיתיים. לאחר שזה נגמר, אין לו את הכישורים להמשיך את העליה שלו.

יש לציין שאיני לובש פראק או אפי' עניבה, אני לומד בכולל ומשתדל עד היום לעמול בסוגיות ולהעלותן על הכתב ולהדפיסם בחוברות מכובדות, אך יחד עם זה זוכה אני להרביץ תורה כמו שסיפרתי, ואת השטעלס איני לוקח גם כשמגיעים לי כעצת רבותי להשאר בכולל. ואסיים בסיפור שארע עימי לפני כמה שנים, כשהוצאתי לאור את אחד מחיבורי, הגשתי את החוברת לאחד האברכים שלמד עימי בכולל, ובעבר למד איתי בישיבה. הוא הוציא מכיסו סכום כסף מכובד ואמר לי בזה"ל: "בישיבה לא זרקתי לעברך שקל..." , כלומר

המשך מעמוד 3 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא'. לא כתוב כאן, אמר הגר"ח פ' זרעא שמקיים מצוות, זרעא שלומד תורה, או כל הגדרה אחרת, אלא זרע שלא יפסוק ולא יבטל מלימוד התורה. רואים עד כמה הדבר הזה חשוב, ומכאן גם חומרת השאלה שהוצגה בפני מרן הגר"ש.

תלמיד הח"ח סיפר לי שכאשר ביקש הכהן הגדול מראדין להמחיש בפני שומעי-לקחו את חשיבותה של הרציפות בלימוד, ועד כמה כל הפסקה היא קריטית להצלחה בלימוד התורה, המשיל בפנינו את מהלך נסיעתה של הרכבת על גבי מסילות-ברזל. 'הרי אורכן של המסילות הללו מגיע לריב-רבבות של קילומטרים', אמר הח"ח;

בישיבה לא חשבתי שיצא ממך משהו והנה עכשיו אני רואה שיצא ממך...

וזה המסר לכל הבחורים החשובים המתמודדים: אלו תתיאשו, תמשיכו בדרכיכם, אל תמדדו את עצמכם עכשיו ביחס לשאר הבחורים, החיים בישיבה נגמרים הרבה יותר מהר ממה שאתם חושבים, ולחיים האמיתיים תבואו רק עם מה שבאמת השקעתם. תשקיעו בקימה בזמן ובתפילה כדבעי, תמשיכו עם הכישורים שלכם בלי להרפות. ובע"ה תזכו לראות ברכה בעמלכם.

בברכת דרך צלחה

יצחק כהן

יצחק היקר!

היום כבר צריך לקרוא לך: הגאון ר' יצחק שליט"א!

מכתבך מחזק ומעודד, והוא מועיל יותר מאלף תשובות שאכתוב על שאלותיהם של הבחורים, כי 'אין חכם כבעל הניסיון'. אני מעריך מאוד את אומץ לבך לשתף אותנו בניסיון החיים שלך, ברגעים הקשים וברגעים השמחים. למרות שזה נכתב תחת שם בדוי, יש בכתיבתך ובשליחתך אומץ רב, כי רוב בני האדם נוהגים לדחוק את רגשותיהם, וקל וחומר את עברם הלא מזהיר.

אומץ לבך לשתף את הבחורים בקורות חיך, נובע בראש ובראשונה מטוב לבך ומרצונך לעזור לכמה שיותר בחורים שעוברים את מה שעבר עליך, ויותר מכל מראה הוא את המקום הטוב והמסופק שאתה נמצא בו היום, וכפי שהיטבת לכתוב: 'סוף הכבוד לבוא...'. אין לי ספק שדבריך יועילו לבחורים רבים, העוברים לבטים דומים בדרגות שונות...

תרשה לי לנצל את מכתבך ולקרוא לקוראים נוספים לשתף אותנו בסיפורם האישי הנוגע לנושאים שאנו דנים בהם, או כל נושא אחר שיעלה על ליבם...

רבותי! 'תשועה ברוב יועץ...' ו'אין חכם כבעל הניסיון'...

בהצלחה

ישראל ליוש

'והנה אם יגיע אדם אחד ויציע לחתוך חצי מטר מהמסילה הארוכה, ויגיד שזה לא נורא, מפני שממילא יש כאן כל-כך הרבה קילומטרים של מסילות, אז מה יקרה אם נחתוך חתיכה קטנטנה מהמסילה?' הרי כל אחד מבין, אמר הח"ח, שהדברים הללו הבל הם, כי כשהרכבת תגיע אל חצי-המטר ההוא, היא לא תוכל להמשיך בנסיעתה, גם אם לפני כן היא עברה מאות אלפי ק"מ. כך הוא הדבר גם בעניין לימוד התורה, שגם כאשר הלומד יהגה ברציפות בלימודו, אבל יעשה הפסקה קטנה, כבר הוא פוגע בעצם הלימוד, שלא יוכל להמשיך הלאה, כמו בנסיעת הרכבת.

(מתוך קול ברמה, חשון תשפא. בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

המעטפה הפרצוף... ובית המדרש

הוא התהלך ברחוב הפטמן בתל אביב כשבידו מעטפה המוחזקת היטיב בין עשרת אצבעותיו, לאחר כמה דקות, מופיע מולו אדם נעצר ומקרב את פניו לעברו, ואז... מוציא לו לשון ועושה לו תנועות של גנאי בידיו, אבל להפתעתו המשיך האיש בהליכתו כאילו ולא עשה לו שום פרצוף... המשיך אותו אדם וראה מולו עוד איש המהלך לפניו וניגש גם אליו ומקרב פניו לעברו מוציא לשונו בפניו ועושה לו תנועות של זלזול בידיו... והנה אותו איש התמלא כעס וחימה והתחיל לצעוק על מעשהו החצוף, וכמעט הגיעו הדברים לתגרת ידים.

אחד האנשים שהיה נוכח למחזה מוזר זה, ניגש לאיש הראשון שאליו נטפל אותו אדם לא שפוי, ושאלו: תאמר לי כיצד זה שלא הגבת כלום לאותו אדם שעשה לך פרצופים כדי לעצבן אותך, ולא הפריע לך הדבר כלל, ורק דקה לאחר מכן הוא ניגש לאיש נוסף ו... מלחמת עולם, צעקות ותגרות... איך אתה הצלחת להתגבר על הכעס הצודק כלפי אותו האיש?

ענה לו האיש, תראה אני יצאתי כמה דקות קודם לכן מבית מפעל הפיס, לאחר שזכיתי בפרס גדול של 6 ספרות, והמעטפה שהחזקתי ביד, היתה המעטפה שבתוכה הצ'ק השמן של הפרס, נו אומר לו האיש, וכי נראה לך שהיזי לי בכלל הפרצופים של אותו אחד?

משל מעין זה סיפר מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי כדי לבאר את הכתוב: 'תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם', שתלמיד חכם ההולך ברחוב ובאמתחתו תלמודו השווה יותר מאלפי זהב וכסף, הרי הוא כאותו אחד שזכה בפרס הגדול של מפעל הפיס, שכל הפרצופים וההטרדות שיטרידוהו לא יזוזו לו כלום, כי נושא הוא בחובו פרס גדול ומה לו כי ישים לבו כלל למטרידים שונים, ולכן הם מרבים שלום בעולם כי ממעטים הם להשיב לחורפיהם דבר.

לגינות של רבבות בני הישיבות חזרו בסיעתא דשמיא לספסל הלימודים לתוך מבצרי התורה השמורים מסכנות הרחוב, חזרו לנשום את החמצן הרוחני של היכלות התורה, זאת לאחר תקופת בין הזמנים בה נמצאו מחוץ לכותלי בית המדרש ובנסיבות הבין הזמנים אף יצאו לרחובה של עיר, או לשאוף אויר ברחבה של ארץ, דבר שגורם אולי סדק של מחשבות דמיון לאי אלו ביקרת התורה ולומדיה, הנה יש 'חיים יפים' גם מחוץ לכותלי הישיבה!

וזאת יש לדעת! כי כל הולכי על שתיים ה'מאושרים' שפגשנו ברחוב, הם מרוקנים מכל תוכן מאושר, הרי הם כאותו אחד שנעמד מולו אדם עושה לו פרצופים והוא מתמלא חימה וכעס, כי הוא ריק מדברים אחרים, וכל דבר קטן מעלה חמתו, לעומת זאת אנחנו שזכינו למלאות חופנינו מלא אושר של רוחניות, הרי כל 'אושר' אחר לא ישוה בה!

עלינו להחדיר בלבנו את האושר הגדול לו אנחנו זוכים בחזורנו למבצרי התורה השמורים מריקנות הרחוב ותסכוליו, עלינו להיות

מאושרים על שהרחוב לא השפיע עלינו בדמיונות 'אושרו ואוצרותיו', כי באמתחתינו אושר גדול יותר מאלפי זהב וכסף!

כבר פסק בזה את פסוקו מרן בעל האבי עזרי זיע"א בהקשותו על נוסח התפילה הנאמרת כשיוצא האדם מבית המדרש - 'מודים אנחנו לפיך ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות...!', וכי לאחר שלמד האדם בשקידה בתוך הבית מדרש ויוצא עכשיו להבלי הרחוב ומכשלותיו, זה הזמן להודות?! זה הזמן להתפלל ולבקש מהקב"ה שיהיה בעזרנו לשמור על דרגתנו הרוחנית שהגענו אליך אחר שקידתנו בתוך בית המדרש, שלא נזק מאוירת החולין הנושבת בסער ברחוב, ומה מקומה של הודאה בזמן כזה?!

ויסד את יסודו! שכשאדם יוצא לתוך עולם של נסיונות, נכון שצריך להתפלל לסיעתא דשמיא להנצל מהנסיונות, אבל הנסיונות כה קשים ומכשילים, היצר אורב בכל פינה וסיבוב לנסות ולהכשילנו, שבשביל להנצל מאלו יש לצרף לתפילה הכרה עצמית במעמדי כבן ישיבה כלומד תורה! הדרך היחידה להחזיק בדרגתו, היא להכיר במעמדו הרם, להחדיר לעצמו שהוא מיושבי בית המדרש הוא העילית שבעילית, והם יושבי קרנות הם האפס שבאפסים! כשאדם יש לו את ההרגשים המרוממים האלו הרי הרבה מנסיונות הרחוב כבר יהיו בעיניו כזולים ולא מתאימים למעמדו ודרגתו.

זו ההרגשה שצריכה להיות לנו בחזורנו למבצרי התורה, שזכינו לצלוח את הרחוב ולשמור על מעמדנו הרם מעל כל הברואים.... אלו שלא זכו!

הרגשה והכרה זו יכולה בודאי גם להועיל לנסיונות המתהווים בתוך הבית מדרש! מעמד בני האצולה של העם מחייב התנהלות של חוסן וגבורה מפני כל מיני מפריעים, מחייב התעלות מעל דמיונות שוא ותעתועים!

בשם ה' נעשה ונצליח!

להכניס את בנו להנהלת מוסד ידוע. לפי מידת היושר והצדק, אכן היה זה מן הראוי לצרפו להנהלת אותו מוסד. משום כך ביקש שרא"ז ישוחח עם אחד האנשים הקובעים בענין זה. רבי איסר זלמן לא נעתר. את סירובו נימק בכך, שאין לו כל השפעה על אותו אדם ולא יוכל לדבר עימו".

"כשהגעתי לרבי איסר זלמן", סיפר מרן, "מצאתיו נסער ונאנח. הוא סיפר לי על דבר הבקשה של אותו אב ועל תחנונו שנגעו ללבו. אחר כך הוסיף ואמר לי: לכתחילה חשבתי שאין לי סיבה ללכת ולבקש עבורו, הואיל ולא רק שלא אצליח לעזור, אלא עוד אזיק בענין. אולם עכשיו, אחרי לבטים נוספים, סבורני שאם כי אמנם לא אעזור, אולם מכל מקום גם לא אזיק. אם כן, מצדי הנני מחויב בחובת ההשתדלות. מאידך גיסא התחלתי לחשוב, האם מותר לי לעשות את הדבר לפי ההלכה, משום שזו היתה חנופה לאותו בן אדם שאליו הוצרכתי ללכת. חקרתי וראיתי שעל פי ההלכה אוכל לעשות זאת רק באופן שלא יחשב שחלקתי כבוד לאותו אדם. המשכתי להתלבט - האם אוכל לעשות זאת מבלי לחלוק כבוד? מצד שני עומד הסיכוי לעזור ליהודי והחיוב לעשות זאת כיון שאם לא אצליח לעזור, מכל מקום לא אזיק. ישבתי ובררתי לעצמי איך ומה לדבר והחלטתי שמכיון שישנה דרך להענות לבקשה באופן המותר, שוב הנני מחויב לעשות את השליחות. עתה, ביקש ממני רב איסר זלמן, במטותא, בא והתלוה עמי בדרכי".

"התלויתי אליו. במשך כל הדרך מלמל: 'רבוננו של עולם, יודע אתה שכל כוונתי לעזור ליהודי'. בדרך חזרה החל ר' איסר זלמן לבכות באמרו לי: 'האמן לי שהיתה לי עגמת נפש נוראה מכל הענין. אולם לפחות עתה הנני רגוע, בידעי שעשיתי את חובת ההשתדלות. מי יודע אם לא היו תובעים אותי בעולם האמת, על המנעות מחובת השתדלות למען אותו יהודי'..."

עוד סיפר, כי פעם צעד רבי איסר זלמן לחתונה שהוזמן אליה. אולם בטעות נכנס לאולם שמחות אחר. משהבחינו בעלי השמחה בבואו, חרדו לקראתו וביקשוהו לשבת בראש. רבי איסר זלמן הבחין בטעותו. למרות כן ישב בקרב בעלי השמחה ושאל למעשיהם של המחותנים. רק לאחר זמן מה כשטעותו כבר לא בלטה, קם להמשיך לדרכו.

(מתוך: מרן הרב שך)

גדול בתורה, שלא קדמה יראתו לחכמתו. ובנידון זה סיפר דברים ששמע מרבי איסר זלמן בשם אחד מהגדולים. היה זה כאשר הציעו פעם באוזני אותו גדול סברא ישרה וטובה בשם אדם שסר מהדרך. אותו אדם גדול דחה את הסברא, אף שבשמיעה ראשונה נשמעה הגונה וישרה. "לא יעלה על הדעת שאדם שיצא לתרבות רעה, יכוון אל האמת" - הבהיר רא"ז. לכן ייגע את מוחו וצלל בעומקה של סברא, עד שמצא את סתירת הדברים והוכיח שבטעות יסודם. למדותיו הנאצלות של הגרא"ז, כמעט ולא מצא אח ורע. מדי דברי בו המזמיעו, והיה קולו נשק נשק מבכי: "ר' איסר זלמן היה מיוחד. הוא היה 'אדם' בעצם!" עוד אמר: "מי שהכיר את ר' איסר זלמן, לא יוכל להיות שלעכטער,..."

בכל פעם שיחד דברים לזכרו של רבי איסר זלמן זצ"ל הדגיש את צדקותו הרבה לצד גדלותו התורנית ו"בייחוד - כתב לימים - גודלתי וחונכתי על ידו כאב את בנו כמה שנים בביתו, ויודע אני גודל צדקותו וענותנותו, ואשר לא ידע גבול למידת טובו לאנשים, לקבלם בסבר פנים יפות, שעל ידי זה נתרבה כבוד שמים ונתאהב כבוד שמים על ידו".

בהזדמנות אחרת שב על הדברים: "מורי ורבי גאון ישראל ותפארתו... שאין מילים בפי לתאר גדלותו ביושר שכלו, בהבנתו הישרה... ולא רבים יחכמו כמותו בטובו בענוותנותו ובהרבה מידות שמונו חכמים בקנין תורה... ואני הקטן זכיתי שקרבני וכאב את בנו למד אותי..."

בשוחחו אודות יושר ואמת - "גלאכקייט" ו"ערלעכקייט", נתן מרן זצ"ל דוגמא: "שמעתי מר' איסר זלמן, שאם לצורך הכנת שיעור מעיינים בספר 'אור שמח', ומתוך העיון בדברים מתוודעים לגמרא מסויימת הקשורה לנושא, הרי שבעת מסירת השיעור עשויים להזכיר את הגמרא שלא בשם ה'אור שמח' שהרי גמרא מפורשת היא. ולא היא! מידת היושר מחייבת לציין ש'האור שמח' מביא את הגמ' הזו. שכן בלעדיו לא היה מגיד השיעור שם לב לשייכות הענין של אותה גמרא! זוהי גלייכקייט", סיים.

יסורי הנפש של רבי איסר זלמן

מדי דברו אודות מידותיו הנאצלות של רא"ז, סיפר מרן: "פעם בא יהודי ובכה לפני רבי איסר זלמן זצ"ל. בדמעות ביקש את עזרתו

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

והחיים המשיכו במסלולם. כי לאחר ימים בודדים, כאשר נודע לר' בן על אברך שנפל לחובות ובתנו לפני חתונתה, דפק קלות על השולחן בסוף השיעור, וקרא לציבור: "יש כלה נזקקת במיוחד שראוי לתת לה צדקה, ולמי שיש מעשר כספים וכדומה, שיתן" ... ואיש לא ידע ולא היה יכול לדעת על הנסיונות שהרב עבר זמן קצר קודם לכן, בחירופיו של חתן שפרסם מה שפרסם.

הרבנית ע"ה היתה שומרת בשתיקה על סיפוריה אודות בעלה הגדול והחיים שלהם בצוותא. היא התחמקה ואמרה פעם שיש לה כל כך הרבה מה לומר אבל הזמן כל כך קצר, ובוודאי יהיה לה די זמן לספר ליד שולחן בית הדין של מעלה. אבל את הסיפור הזה לא יכלה להטמין בקרבה ואחרי הסתלקותו ערב אחד נזכרה מהימים הנ"ל של מסירות הנפש שלהם "גבורה שבחסד". היא סיפרה על כך בלחישה לבנה שליט"א, כמי שאומרת, כזה ראה וקדש: לא לצפות לתודה, אלא אדרבה להתכונן שיזרקו אבנים ואף על פי כן לגמול חסדים.

באותם ימים, התייעצה אישה פלונית עם הרבנית אשת ר' בן ציון, האם לעסוק בענין מסויים של צדקה. אמרה לה הרבנית דברים חכמים. אולי שמעה כן מבעלה. וכה אמרה לה: הרי בכל שניה ביום, אנו מקבלים צדקה. איננו צועדים צעד אחד מבלי לקבל נדבות. אך איננו מרגישים בכך. ואדרבה נדמה לנו כי אנחנו נותנים הרבה יותר ממה שאנו מקבלים, אבל ממש לא נכון. ההבדל בינינו לבין העני העומד בפתח, בכך שהוא יודע כי איש לא חייב לו מאומה והוא מסתפק במה שנותנים לו, ואילו אנחנו דורשים כמעט בתוקף וחושבים שמגיע לנו: ריבוננו של עולם, תן לי אריכות ימים, תן לי משפחה טובה, תן לי דרה נאה וכלים נאים.

והנה ב"ה אנחנו מהלכים ללא קביים, אוכלים בקיבה בריאה, מסתכלים, פושטים ידיים ורגליים ומחזיקים בהם דברים וכלום לא נופל מהם, ואיננו מרגישים כי אנו מקבלים צדקה. הרי יכולנו לגשש באפילה כאותו עיוור, וללכת עם קביים כמו אותו שכן שעבר תאונת דרכים, וכיון שאיננו מרגישים את כמויות הצדקה שאנו מקבלים מה' יתברך, גם אנו חייבים לתת צדקה באופן שהמקבלים לא ירגישו בכך, ואדרבה עלינו לדאוג שהמקבלים ירגישו כאילו מגיע להם מאיתנו... וישנם מקבלים שלא די בכך שהם חושבים שמגיע להם, אלא גם מתריסים ומשמיצים... - אמרה הרבנית, והאשה ששמעה את דבריה היקרים, לא הבינה עד כמה הם יקרים.

(מתוך הספר 'ללא שם')

כי עליו להקדיש זמן מסויים נוסף, וערך סיבוב התרמה עבור חתן ב'.

למרות הכל, עדיין הפער בין חתן א' לחתן ב' היה משמעותי. או- אז החליט להוסיף מכספו שלו. החלטה זו הייתה "מסירות נפש" כפשוטה לא כזו הנאמרת כמטבע לשון שחוקה כפי שנהוג היום לקרוא לכל מאמץ קל "מסירות נפש". במקרה דנן אכן ההחלטה היתה כרוכה במסירות נפש, כי העברת הכסף לחתן היתה מאלצת את משפחת ר' בן ציון להצטמצם באותו חודש באוכל ובדברים בסיסיים לילדים ולהורים. הרבנית שאלה א תבעלה: הכיצד? כי יתכן הדבר, כי אין לה במה להאכיל את הקטנים וכיצד יתנו מכספם לחתנים?!", אלא שבכל זאת ר' בן ציון התחנן בפניה ואמר לה כי במקרה נדיר שכזה "אין לנו ברירה, וניאלץ לתת מכספנו לחתן". וכך עשו.

תוספות והוספות - ועדיין הפער בין המגירות היה ניכר (כי מה כבר יכול היה להוסיף כשצמצם את פת לחמו) אבל יותר לא הייתה לו אפשרות.

יום החתונה של שניהם התקרב. רבי בן ציון ניגש אל שני החתנים ונתן להם את כספם.

ה'רכילות' התרכלה ביניהם, ותיכף נודע לחתן ב' שחתן א' קיבל כסף רב יותר...

החתנים היו חברים טובים באותה ישיבה, וסיפרו את הדבר זה לזה. אולי היתה זו טיפשות אולי רכילות, בכל מקרה מעשה שהיה כך היה ובתוך כמה שעות כבר ידע חתן ב' מה קיבל חתן א'. והחושך כיסה ארץ.

חושך של טיפשות של צעיר החושב שחכמתו נכונה ופקחותו אמת, וכל העולם לפניו כקליפת השום. הוא החליט להכיר רעה תחת טובה.

פירסם אותו חתן שאסור עוד לתרום לר' בן ציון פלמן, כיון שר' בן ציון לוקח מן התרומות אחוזי רווח לצרכיו האישיים.

הפרסום הכאיב מאד לר' בן ציון. לבו נצבט בקרבו. לאחר שעשה מה שעשה במאמץ עליון. הוא מדבר עליו סרה. אבל כדרכו, שתק והבליג.

אלא שקשה היה לו לעמוד מול צערה של הרבנית. כאשר נודע לה שהחתן אמר לכמה מבני משפחתו כי ר' בן ציון "איבד את הישרות בממוון... ומי יודע אם מותר לתת לו כספי צדקה", הצטערה עד עומק נשמתה, ומה יכולים לומר לאשה שכל כך צודקת וכואבת את טיפות הדמים שלהם - תרתי משמע?!

אמר הרב לזוגתו הרבנית: "פייגא, דעי לך שכאשר עושים צדקה באמת, צדקה שבצדקות - חסד שבחסד, בשלמות, לשמה, לא צריך לצפות לתודה, אלא אדרבה, יש להתכונן שיזרקו עלינו אבנים ויטענו טענות. כך מנסה הקב"ה את האדם, אך צריך לעמוד גם בנסיון הזה ולהמשיך הלאה". הרבנית שמעה והוזילה דמעה, שהוציאה את הכאב והניחה אותו בצד...

רע יסבלהו ואין מר בפיחו כי חכו ממתקים וכולו מחמדים".
 חושבני, שלכך התכוון רבי ניסים כאשר אמר להיות וותרנים, כי
 לא העיקר לעשות את הוויתור אלא להיות ותרן. "יסבלהו. ומשיב
 במענה רך". אלו חיים נעלים.

שמעתי פעם מרבי אייזיק שר זכר צדיק לברכה, שאם מעוניינים
 להשפיע על מישוהו, כגון רב לתלמיד, או כל אדם אחר צריך לשפוך
 עליו דליים של אהבה. בימים ההם, לא היו 'מקלחות', אלא שפכו על
 הגוף דליי מים, לכן התנסח כך, היום היה מתנסח: ברזים ומקלחות
 של אהבה. ומה הם הדליים הללו? ה'לב טוב' שכותב רבינו יונה הנ"ל
 שמסיים ומגדיר: חיכו לממתקים וכולו מחמדים".

זקן המשגיחים שליט"א בפניו המאירות ובחכמתו המעמיקה
 נשנק לפתע מדמעות של התרגשות: וזה היה רבי ניסים זכר צדיק
 לברכה: כולו ממתקים ומחמדים. כל התרשמותי במשך השנים בכל
 ההזדמנויות שראיתיו ושוחחנו. "זה דודי זה רעי". מימי צעירותי
 שראינו את רבי אייזיק, לא ראיתי עוד כמותו. הוא היה הדמות הזו
 כמו רבותי.

ההתמדה שלו במידות טובות, נראתה על פניו. המידות הטובות
 היו משורטטות על פניו, כפי שכתב ה'חזון איש', וכפי שרבי אייזיק
 הגדיר את החזון"א כך רצינו להגדיר אותו- את רבי ניסים זכר צדיק
 לברכה. זה "דודי ורעי" נאמר על הקב"ה, אבל המילים הללו יהיו
 כמשל על תלמיד חכם שדבק במידותיו של הקב"ה שהיה "חיכו
 ממתקים וכולו מחמדים! זה דודי ורעי"

הקב"ה יעזור שייצא מהדברים שלנו כבוד שמים יעריכו את המעלות
 שלו וגם אחרים ילכו בדבריו. כל טוב.

(הרב א. חפץ. מתוך מוסף יתד נאמן, סוכות תשפא)

לא הסתכל על הציבור, לא ראה את הציבור, ואפילו החולם הגדול
 ביותר לא חלם שהבחור הזה יהיה פעם גדול מאוד.

אינני יכול לומר כיצד היה נראה כבחור וצעיר, אבל הוא בוודאי
 השתנה עוד ועוד עד כדי שמידותיו וטוהר ליבו ניכרו על פניו. הוא
 היה נראה כדמות עילאית טהורה והפנים שלו הביעו רק 'טוב לב'.
 כי הוא היה כזה בתוככי הנפש הדגולה שלו. היתה כלפיו ראת כבוד
 מיוחדת. כל מי שנפגש עמו התרגש מהדמות היפה של אדם מחייך
 נעים, שבסך הכל עשה תנועות עם הראש במקום לדבר. הם ישבו
 לצידו וראו דמות עילאית, וזה השפיע מאוד על הצדדים. הם חשו
 שאינם באים לדיין או רב המעוניין לעשות שלום ביניהם ולהגיע
 לייעד שהעמיד לעצמו, אלא שהם יושבים עם 'אדם גדול', ויראת
 הכבוד תיכף השפיעה עליהם.

הנה ה'חזון איש' כותב ה'אמונה ובטחון', נטל המשגיח שליט"א את
 הספר, והחל להקריא בפרק ד' לגבי מי שמתמיד במידות טובות:
 "ההתמדה משרטטת בצורת הנפש שרטוט יציב וקיים ומראה
 הפרצוף ותבניתו משאיר אחריו התמדת המעשים הטובים והרעים
 של בעליה" אדם המתמיד במעשים טובים הפנים שלו משתנות...

לקראת סיום אומר המשגיח שליט"א: כתבו בפרקי אבות פרק ב'
 רבי יוחנן בן זכאי אמר לתלמידיו צאו וראו איזו דרך ישרה שידבק
 בה וכו' רבי אלעזר בן ערך אומר לב טוב וכו' בכלל דבריו דבריכם.
 רבינו יונה מסביר מה הוא לב טוב. ונראה לי כי הדברים הללו של
 רבינו יונה, היו צריכים להיות חקוקים בליבו של כל מחנך, שישנן
 לעצמו את הדברים, מידי יום ביומו:

"נראה לפרש, כי לב טוב רצה לומר זה הסבלן שאינו קצר רוח,
 ומתרחק ממידת הכעס, ומשיב במענה רך. אף אך כי יעשו לו דבר

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

חדש חדש חדש
 מוקד 'גישמאק בלימוד' -
 נפתח במיוחד עבורך
 צוות אברכים תלמידי חכמים,
 ישתדלו יחד איתך למצוא
 את הדרך שגם אתה
 תוכל להתענג על נועם צוף
 מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

1-800-20-18-17 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

אנחנו מחכים לך

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגו: 1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה